

številka 77, junij 2023

Vaški UTRINKI

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI POBEGI - ČEŽARJI

www.pobegi-cezarji.si

5	Vse najboljše, Slovenija!
6	Ali razumemo, kaj nam sporoča naša himna?
7	Program dela novoizvoljenega sveta KS Pobegi-Čežarji
8	Še nekaj besed o investicijah v KS Pobegi-Čežarji
9	Utrinki dogodkov v KS Pobegi-Čežarji od junija 2022 do junija 2023 Junij 2022 - Obeležitev 100. obletnice rojstva Elvire Vatovec
10	Avgust 2022 - Črna šagra
11	Oktober 2022 - Spominska slovestnost ob prazniku 2. oktober
13	November in december 2022 - Izdelava novoletnih čestitk in praznična okrasitev Narodnega doma
14	December 2022 - Nastop KD Šavrini in anka Šavrinke in koncert Klape Semikanta December 2022 - Novoletna prireditev za najmljajše
15	December 2022 - Novoletno druženje za starejše krajanke Marec 2023 - Obeležitev Mednarodnega dneva žena
16	Marec 2023 - Obeležitev Svetovnega dneva voda April 2023 - Obeležitev Mednarodnega dneva zemlje
17	Maj 2023 - Prvomajska budnica Junij 2023 - Pohod "po poteh Elvire Vatovec"
18	KO Združenja protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Pobegi-Čežarji - Naše aktivnosti
19	Športno društvo Pobegi-Čežarji - Pridružite se nam na balinišču
20	Prostovoljno gasilsko društvo Pobegi-Čežarji - Delovanje društva v letih 2022 in 2023
22	Intervju: Matjaž Klaj - V 120 letih od koračnic do Queenov
24	Intervju: Stevo Vujič - Izgubljeni v Evropi
25	Intervju: Mark Djurašević - Najraje tekmujem s seboj
28	Ljubaljuba - Kaj nam rabi umetna inteligenca, če še naravne nimamo zadosti
29	Intervju: Nada Peric - Ne le balinanje, pomembno je druženje
31	Intervju: Robert Vatovec - Zdaj je čas za 20-letnico Robert Vatovec Big Banda
34	Posebni trenutki v vrtcu Zajček
35	Bilo je nekoč... Čežaranska fješta 1992 na fotografijah
36	Bilo je nekoč... Mario Skublić
39	Bilo je nekoč... Nekoč je bilo v Pobegih plesno tekmovanje - Veljon
40	Misli za vsakršen dan Napovedujemo in vabimo na dogodke v KS Pobegi-Čežarji

VAŠKI UTRINKI

Izdaja: Krajevna skupnost Pobegi-Čežarji, zanjo Orjana Ugrin, predsednica sveta KS
 Uredniški odbor: Majda Santin Bažec, Maja Pertič Gombač, Orjana Ugrin, Nataša Valentič Rakar, Andreja Lazar
 Oblikovanje in prelom: Damjan Vremec, Premo d.o.o. Koper
 Tisk: Vek Koper, naklada: 800 izvodov
 Naslovnica: Ob Mednarodnem dnevu Zemlje so otroci iz vrtca Zajček so zaželeli dobrodošlico lipi.
 Foto: Maja Pertič Gombač

Spoštovani krajanji in krajanke

Evo nas, pa smo spet tu, z vašim in našim glasilom. Po dolgem času. Gotovo ste nas v decembrskem času pogrešali ... So pa Vaški utrinki zdaj tu, bogati z vsebinami in dogodki, ki nam povedo, kaj se dogaja in kako »diha« naša krajevna skupnost. Zajeli smo informacije za skoraj celotno lansko leto in verjamem, da jih boste z zanimanjem prebrali. Bili smo aktivni in delovni - z dogodki, akcijami in s projekti. Res, ko potegnemo črto, ugotovimo, da skupaj zmoremo veliko in še več.

Za nami so volitve in imamo nov Svet krajevne skupnosti, ki nadaljuje z delom in zastavljenimi cilji. Trenutno je naša krajevna skupnost videti resnično kot eno »samo gradbišče«; gradi se težko pričakovana lekarna ob Zadružnem domu v Pobegih in investitor, Obalne lekarne Koper, načrtujejo

otvoritev v jesenskem času. Z gradbenimi deli naj bi zaključili konec junija.

Do konca junija naj bi se zaključil tudi projekt obnove dela Frenkove ceste in Ulice Novo naselje v Pobegih.

Konec lanskega leta je občina rekonstruirala celotno vozišče na zgornjem delu Ceste na Rižano v Pobegovem naselju in na več mestih ceste sanirala odvodnjavanje.

Izvajanje vseh naštetih investicij je seveda vplivalo na naš vsakdan in navade, tu so hrup, prah in, ja, nujno potrebne cestne zapore. Na tem mestu bi izrekla veliko pohvalo in zahvalo vsem krajanom za izkazano strpnost in razumevanje pri cestnih zaporah, ki pa so nujne tako za varnost mimoidočih kot seveda za nemoteno izvedbo gradbenih del.

KS je v zadnjem letu organizirala kar nekaj aktivnosti in dogodkov. Imeli smo več delavnic predvsem v decembrskem času v Narodnem domu, organizirali smo novoletno druženje za krajanke, skupaj smo obeležili Mednarodni dan žensk. Z ribiči Ribiške družine Koper smo ob Dnevu voda čistili bregove reke Rižane in ob Dnevu zemlje smo zaželeli dobrodošlico novo posajeni lipi v Pobeškem parku. O vsem tem in še marsičem pišemo v tokratnih Utrinkih. In seveda nadaljujemo s predstavitvijo naših krajanov. Neverjetno, koliko zgodb so tudi tokrat pripravile članice našega uredniškega odbora!

Tudi za prihodnost imamo veliko planov in idej. Zavedamo se, da vsega zastavljenega ne (z)moremo izvesti naenkrat. So pa uresničljivi realno zastavljeni cilji v okviru (sicer omejenih) sredstev KS in z znatno finančno podporo Mestne občine Koper, kot je bila dosedaj in na katero seveda računamo tudi v bodoče, v skrbi, da bo naša krajevna skupnost urejena, varna in prijazna krajanom in krajanom. Na več nivojih in pri različnih institucijah potekajo aktivnosti za zagotovitev večje prometne varnosti, predvsem z vidika umiritve prometa v KS.

V prihodnjih mesecih pripravljamo kar nekaj dogodkov in druženj. Skupaj bomo obeležili 120 let Konzumnega društva v Pobegih, gostili Librisov narečni večer pod murvo ... Letošnji krajevni praznik 2. oktober bo v luči 80. obletnice nemške požigalne ofenzive v Istri leta 1943 (več v Napovedniku dogodkov).

Vabim vse, da se nam pridružite. Skupaj se bomo imeli lepo!

Orjana Ugrin

Dragi bralci in bralke

Spoštovani sovaščani, minilo je dalj časa od našega zadnjega snidenja v tiskani obliki. Čas teče in nič ne reče, samo teče ... Čas mi pomeni veliko - vsem nam. Ljudje dandanes preveč hitimo, kot bi se nam ves čas mudilo naprej. Z glavo in mislimi smo pogosto v načrtih ali v spominih, sedanji trenutek pa nam uide. Čas se mi zdi vedno bolj dragocen, sploh čas, ki ga porabimo za bližnje, je pomemben. Zato je res neumno, vsaj tako mislim, da ga uporabimo za nepotrebne spore, nerazumevanja, ki nastajajo včasih tudi zaradi naših občutkov manjvrednosti, večvrednosti in, zakaj ne, tudi dvoličnosti!

Zakaj smo danes tako malo pozitivni, tako malo nabiti s pozitivno energijo? Velikokrat se to sprašujem tudi sama!

Naj se sliši še tako paradoksalno, vendar bomo s sprejemanjem negativnih emocij na dolgi rok postali bolj srečni, trdi južnoafriška psihologinja Susan A. David.

Psihologinja Susan A. Davis, katere nastop na enem od TEDx dogodkov (Konference z zaščitnim znakom TED-Technology Entertainment and Design: Tehnologija, zabava in oblikovanje), je požel veliko pozornosti, pa še pravi: »Biti neprestano pozitiven je že postala ena od oblik moralne korektnosti. Vendar pa zavračanje težavnejših emocij za nas ni niti zdravo niti nam ni v pomoč. Ko ignoriramo negativna čustva, to spodkoplje našo sposobnost, da se učinkovito spopademo s svetom - takšnim, kot je, in ne takšnim, ko si želimo, da bi bil. Zanikanje vsakršnega negativnega čustvovanja je povezano z nižjo stopnjo psihične odpornosti, slabšim počutjem in višjimi tveganji za depresijo in anksioznost. Vpliva tudi na naše odnose ter sposobnost doseganja naših ciljev.

Kaj bi torej morali narediti namesto tega? Namesto, da se silimo v pozitivnost, se raje na kritično učinkovit način soočimo s težavnimi čustvi,« svetuje psihologinja. »Pri svojem delu pogosto srečujem ljudi, ki svet vidijo črno-belo in ga tako tudi opisujejo. Ko rečejo, da so v stresu, jih zato vedno povprašam bolj podrobno. Ni namreč vseeno, ali so s stresom preplavljeni, ali zaradi stresa izgorevajo, ali so v stresu zgolj zato, ker so razočarani, ali pa so v stresu zaradi težav v službi ali partnerstvu. Ko svoja čustva opredelimo bolj natančno, nam to namreč pomaga razumeti vzroke za pojav teh čustev, kar v nas sproži odziv na akcijo, sposobnost za postavljanje novih ciljev in pripravljenost na potrebne spremembe.«

In še nekaj zelo pomembnega je dejala psihologinja Susan A. Davis: »Na voljo imate enako število ur na dan, kot so jih imeli Leonardo da Vinci, Albert Einstein, Michaelangelo in drugi. Namesto da 'nimate časa', poskusite svoj čas načrtovati bolj učinkovito in ga ne zapravljajte za stvari, ki ničesar ne prispevajo. Raje osredotočite na stvari, zaradi katerih se počutite žive in srečne.«

V tem duhu upam in si želim, da boste imeli čas za prebrati naš časopis in se tako še bolj približali našemu kraju.

Majda Santin Bažec

Vse najboljše, Slovenija!

Na svoj rojstni dan nimamo lastnih spominov. O njem so nam povedali drugi, starši, nonoti, prijatelji.

Drugače je z rojstnim dnevom naše mlade domovine. Nekateri, ki smo bili 25. junija 1991 dovolj odrasli, se ga spomnemo.

Moji spomini o njem so polni najstniških pričakovanj in zmede povezane z dogodki, ki so se dogajali tiste dni.

Na predvečer rojstnega dne naše države sem namreč v roki držala težko pričakovano spričevalo četrtega letnika srednje šole. Na svečani podelitvi v atriju ene izmed koprskih srednjih šol smo se tistega dne uspeli zbrati le dijaki obalnih krajev pod Črnim Kalom. Takrat je namreč edina cestna povezava ostalega dela Slovenije z obalo potekala po regionalni cesti mimo Črnega Kala. In ta je bila zaprta, na njej je bila barikada.

Kaj je barikada, zakaj je tam, kaj niso mogli počakati, smo se spraševali zbrani dijaki. Ravnatelj je zaradi nje zamujal na svečano podelitev spričeval, tudi nekaterih sošolcev ni bilo... In je vseeno prispel, mimo barikade, po stranskih poteh. Naš ravnatelj, ki je stanoval na Kozini, je prišel, podelil spričevala, vsakemu močno stisnil roko in zaželel mir in svetlejšo prihodnost. Tudi tega tisti večer nismo najbolj razumeli. Svetovali so nam, naj gremo čim prej domov.

Vrstniki iz sosednje srednje šole so imeli podelitev srednješolskih spričeval v gledališču Koper, ki je še trajala. Manjkali so vsi, ki so živeli za barikado.

Koper je bil nenormalno tih za tako vesel, prelomen dan našega življenja. In ko smo polni nečesa čudnega v prsih sedeli v kavarni ob morju in zrli v modrino morja in neba nad njim ter čakali sovrstnike, je tišino prerezala sirena za zračni napad. Prvič smo slišali takšen zvok sirene. Kaj smo se že učili pri obrambi in zaščiti? Kaj pomeni ta znak?

Ko sem se končno prikazala na domačih vratih s krasnim srednješolskim spričevalom v roki, me je pričakala prestrašena mama. Kje si bila tako dolgo? Niste slišali, kaj govorijo po radiju? Joj, kaj bo z vami... Očeta so sredi noči prišli na dom iskat in je šel, naslednje dni nisva vedeli, kje je. Pred 32 leti ni bilo mobilnih telefonov, da bi nama napisal vsaj kratko sporočilce, sms.

*Res je, vse to težko razumeš, če ne doživiš v prvi osebi. Vse do takrat pomembne stvari so skopnele, vse se je dobesedno v trenutku spremenilo. Kako te občutke prenesti na druge, ki česa podobnega niso doživeli, **da bi se zavedali in razumeli pomembnosti življenja v miru in možnosti ustvarjanja svetle prihodnosti**, ki nam jih nudi naša domovina, Slovenija.*

Tako kot si jih jaz, si vsak ustvarja spomine na dom, na skupnost, na mladost in starost, na grde in lepe stvari. Pomemben način prenašanja doživetih zgodb in ustvarjanja spominov, vezanih na naše kraje in z njimi povezane ljudi, pa so tudi razni dogodki in komemoracije, ki jih prirejamo v naši krajevni skupnosti, kjer se krajani lahko ponovno tudi družimo. Zato vas vljudno vabimo, da se jih udeležujete. Vsak od nas je namreč pomemben in vsak lahko vpliva na to, da se imamo skupaj lepo in se tako navežemo na naše Čezarje in Pobege in postanemo še bolj del njih.

Če smo skupaj in povezani, je vsem, otrokom, mladostnikom in odraslim, lažje in lepše tudi, če v Sloveniji pri njenih 32 letih ni vse tako kot bi si želeli.

**Kaj je konec koncev Slovenija?
To smo mi, mi jo ustvarjamo in z nami živi.**

Vsem krajanom in krajanom ter kajpada vsem ostalim zato iskrene čestitke ob Dnevu državnosti!

Nataša Valentič Rakar

Ali razumemo, kaj nam sporoča naša himna?

Nemalokrat slišimo, da ima Slovenija najlepšo himno na svetu. »Besedilo slovenske himne je sedma kitica pesmi največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna Zdravljica, melodija pa je iz istoimenske zborovske skladbe skladatelja Stanka Premrla. Prešernova Zdravljica je bila prvič objavljena v Kmetijskih in rokodelskih novicah leta 1848. V Skupščini Socialistične republike Slovenije je bila kot himna prvič (spontano) zapeta 27. septembra 1989,« beremo na spletni strani našega državnega zbora. Marca 2020 je Evropska komisija Prešernovi Zdravljici podelila tudi znak evropske dediščine.

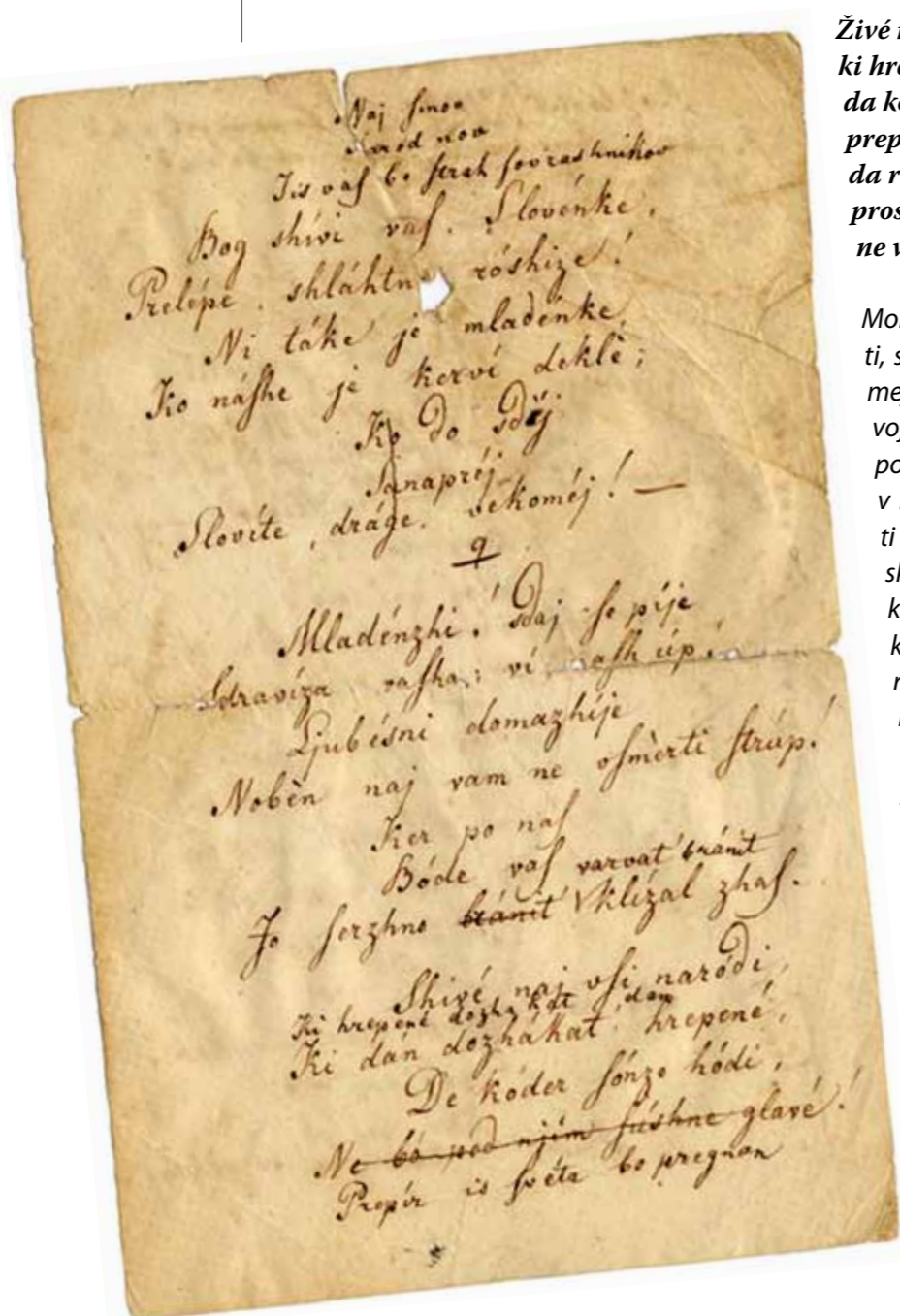
Tako torej pravi Prešeren ...

*Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočákát' dán,
da kóder sónce hódí,
prepír iz svéta bó pregnán,
da roják,
prost bo vsák,
ne vrág, le sósed bo meják.*

Morda jo velja vselej znova prebrati, sploh v letu, ko je formalno padla meja s Hrvaško in ko divjajo bližnja vojna v Ukrajini in nemiri drugod po svetu, na afriškem kontinentu, v Palestini ... Ni se mogoče izogniti dejstvu, da je tudi v naši krajevni skupnosti vse več novih krajanek in krajanov, ki prihajajo z različnih koncev Evrope in sveta, ki imajo raznoliko versko izpoved. In tudi mi, ki smo tu kako leto ali desetletje več, smo si različni. Slovenija je svojo pot začela pogumno, vzneseno, s plebiscitom, ki nas je združil, a tudi s še neizbranim madežem do dvajset in več tisoč izbranih prebivalcev. Zato si še enkrat preberimo Zdravljico, da se krivice ne bodo ponavljale.

Žive naj vsi narodi, vsi ljudje v svoji raznolikosti, ki hrepenijo po dnevih brez prepиров in sovraštvá! Dobrodošli vsi, ki živijo in pustijo živeti. Res srečno, Slovenija, v vsej svoji pestrosti.

Maja Pertič Gombač

Original Prešernove Zdravice v bohoričici iz leta 1844

Program dela novoizvoljenega sveta KS Pobegi-Čežarji

Na lokalnih volitvah, 20. novembra in 4. decembra 2022, so bili za članice in člane sveta Krajevne skupnosti Pobegi-Čežarji izvoljene naslednje krajanke in krajan:

- Vesna **Babič**
- Vido **Peršolja**
- Nataša **Valentič Rakar**
- Mirela **Leban**
- Marina **Jakomin**
- Bojan **Vatovec**
- Mirko **Miklavčič**
- Majda **Santin Bažec**
- Evelina **Palčič**
- Metka **Jakomin**
- Orjana **Ugrin**

Na ustanovni seji sveta so člani za predsednico sveta KS izvolili **Orjano Ugrin**, za podpredsednico pa **Natašo Valentič Rakar**.

V okviru Sveta KS bodo v tem mandatnem obdobju delovale tri komisije, in sicer:

- komisija za urbanizem, komunalne zadeve in okolje, predsednik **Vido Peršolja**
- komisija za planiranje, nepremičnine in finance, predsednik **Mirko Miklavčič**
- komisija za kulturo in informiranje, predsednica **Majda Santin Bažec**

Torej, volitve so za nami in novi svet KS je že na polno poprijel za delo. V zadnjih letih smo s pomočjo MOK realizirali kar nekaj večjih projektov in nadaljevali bomo z zastavljenimi cilji.

V Načrtu razvojnih programov za leti 2023 in 2024 je Mestna občina Koper v proračunu odobrila sredstva za naslednje projekte:

- nadaljevanje z deli v I. nadstropju Narodnega doma v Pobegih
- obnova dela Frenkove ceste in ceste Novo naselje

- obnova spodnjega dela Ceste na Rižano,
- ureditev cestišča Poljane
- sanacija zidu v Pobegovem naselju in
- obnova vodovoda v Frenkovi ulici

V sklopu Participativnega proračuna se bodo v tekočem oz. prihodnjem letu izvedli naslednji projekti:

- ureditev sanitarij PGD Pobegi - Čežarji v vrednosti 40.000 evrov
- ureditev prostora za mladino v Pobegih v vrednosti 30.000 evrov
- ureditev zelenega pasu in namestitve urbane opreme ob ZD v Pobegih v vrednosti 15.000 evrov

Svet KS ima v okviru lastnih sredstev v tem mandatnem obdobju v planu

- sanacijo več delov cestne infrastrukture v Čežarjih in Pobegih
- nadaljevali bomo s prizadevanji za izgradnjo manjkajočega kanalizacijskega omrežja v naši krajevni skupnosti
- prizadevali se bomo tudi za dograditev manjkajoče optične infrastrukture.

KS Pobegi-Čežarji si kontinuirano prizadeva za zagotavljanje večje prometne varnosti. Krajanje se obračajo na KS s pobudami predvsem po dodatnih hitrostnih ovirah in ostalimi sredstvi za umiritev prometa:

- predloge smo poslali občinski službi, tako glede umiritve prometa kot tudi za dodatno javno razsvetljavo in cestna ogledala, določeni ukrepi so že v izvajanju
- v kontaktu smo z vodjo našega okoliša na Policijski postaji Koper
- na Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo smo naslovili zahtevo po izvedbi dveh dodatnih hitrostnih ovir na državni cesti na začetku naselja Pobegi

Orjana Ugrin

Še nekaj besed o investicijah

Zaključena 1. faza ureditve nadstropja Narodnega doma

Jeseni 2022 je bila zaključena 1. faza del za ureditev nadstropja Narodnega doma v Pobegih; investitorja sta bila Mestna občina Koper in naša Krajevna skupnost Pobegi-Čežarji. Trenutni videz zgornjega nadstropja je razviden iz fotografije. Z deli se bo nadaljevalo v kratkem in jih predvidoma zaključilo v prihodnjem letu. Ta del investicije je vključen v NRP MO Koper.

Frenkova cesta in Ulica Novo naselje v Pobegih

Občina je obnovila vozišče dela Frenkove ceste in Ceste Novo naselje, zgradila novo meteorološko napeljavo ter obnovila vodovodno napeljavo. S prizadevanji KS je bila naknadno vključena v projekt izgradnja manjkajoče optične infrastrukture v Novem naselju, kar je financiral Telekom. Na Frenkovo cesto so umestili nov ekološki otok s polpodzemnimi zbiralniki in postavili hitrostno oviro za umiritev prometa.

Cesta na Rižano

Lani je občina v celoti obnovila zgornji del Ceste na Rižano (v Pobegovem naselju) ter na več mestih uredila odvodnjavanje. Letos bodo nadaljevali z obnovo spodnjega dela cestišča. Predviden pričetek del je v jeseni.

Lekarna

Dela izgradnje podružnične lekarnice investitorja Obalne lekarnice Koper so v zaključni fazi. Investitor planira odpreti lekarno jeseni.

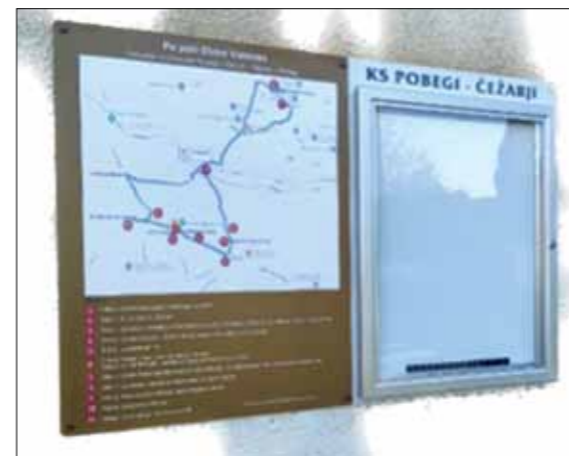
Bankomat

Ob objektu Zadrúžnega doma je Banka Intesa San Paolo namestila nov bankomat. Gre za pomembno pridobitev, saj je bil stari bankomat dotrajan in potreben zamenjave. Zaradi gradnje lekarnice smo bili primorani zagotoviti nov prostor zanj, kar je KS zagotovila z lastnimi sredstvi.

Delna obnova Ceste na Rižano

Mestna občina Koper je v začetku leta obnovila del cestišča Ceste na Rižano, ki vodi proti Dekanom.

Oglasna tabla v Čežarjih

KS je na »Kapelci« v Čežarjih namestila novo oglasno tablo, kjer je na levi strani prikazana rekreativna pot *Po poti Elvire Vatovec*, desni del pa je namenjen obvestilom krajanom.

Rešen problem zamakanja Zadrúžnega doma

Mestna občina Koper je financirala sanacijo dela kanalizacije ob objektu Zadrúžnega doma v Pobegih. S tem smo rešili problem zamakanja v kletnih prostorih zadrúžnega doma.

Asfaltiranje Poti Elvire Vatovec in ureditev Ceste na Žanej

KS je v letu 2022 z lastnimi finančnimi sredstvi asfaltirala del Poti Elvire Vatovec v Čežarjih ter sanirala odvodnjavanje in bankine dela Ceste na Žanej v Pobegih.

Utrinki dogodkov v KS od junija 2022 do junija 2023

Junij 2022 Obeležitev 100. obletnice rojstva Elvire Vatovec

V juniju lani smo obeležili 100. obletnico rojstva Elvire Vatovec, partizanske učiteljice iz Čežarjev.

Prireditve je bila prisrčna in z več dogodki, ki so se vrstili tekom dneva: proslava pred spomenikom padlih v Pobegih, pohod po tematski poti *Po poti Elvire Vatovec*, razstava literarnih in likovnih del naših šolarjev OŠ Elvire Vatovec Prade s podružnico Sv. Anton in prispevki učencev Centra za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan ter filatelistična razstava Filatelističnega kluba Koper. Izšla sta tudi priložnostna znamka in posebna tematska številka Vaških utrinkov.

Popoldanska okrogla miza na temo »Partizansko šolstvo na Primorskem«, v organizaciji in izvedbi Združenja protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Koper, je bila lepo obiskana. Prisotne je pozdravila partizanska učiteljica **Olga Ogrin**, s partizanskim imenom Zmaga, »stoenka«, kot se je sama šaljivo poimenovala, in povedala veliko zanimivosti o šolstvu med NOB.

Avgusta je pod okriljem Kulturnega društva KS Pobegi-Čežarji znova zaživela tradicionalna šagra, na kateri sta v soboto nastopili skupini Platana in Roxie. V tretje je petek pripadel Črni šagri, edinstvenemu tovrstnemu dogodku, ko so na vas prihrumele skupine pod skupnim imenom - cementglasne death metalske glasbe. Nastopili so Spirits of Stygia iz Ljubljane, Ways of a Heretic iz Sevnice, Groza iz Nemčije in »naši« istrski Guattari. O edinstvenem fenomenu so poročale tudi Primorske novice.

Zoper predsodke z rohnenjem in s plesno elektroniko

“To je noro!” je bilo večkrat slišati tako v petek na istrski šagri, pravzaprav Črni šagri, ki je v znamenju death metala, enega najhropnejših rokarskih podžanrov, odzvanjala v Pobegih, kakor v soboto v Sv. Antonu za nekdanjo osnovno šolo, zdaj Hišo kulture, kamor je koprski Center za mladino in kulturo pripeljal Nipplepeople, znani elektronski misteriozni elektropop dvojec. Vsak je s svojo umetnostjo razbijal predsodke.

• MAJA PERTIČ GOMBAČ

Koncept - recept šager oziroma vaških veselic - je znan: malce popijemo (pivo, vino), malce pojemo (čevapčiči, kalamari), malce se družimo, zaplešemo ali zapojemo (običajno iz zakladnice popularne glasbe, od klasik v slogu *Večeras je naša fešta* do Plesenjakove *Sobe 102*, pod Črnim Kalom ne sme manjkati *Istra* zasedbe Ne me jugat). Na kratko: bistvo je kajpada zabava, sprostitve. Mladi, ki so leta 2017 prvič v Krajevni skupnosti Pobegi - Čežarji izpeljali zdaj že precej znano Črno šagro, so imeli v mislih še kaj drugega. “Želeli smo mladim ponuditi žanr, ki ga danes v slovenski Istri le še redkokje slišijo. Kot gimnazijci glasbeno smo odraščali ob metalu v nekdanjem koprskem MKC,

kjer je Jan Klemše - slava mu! - iz Nemesis bookinga prirejale ogromno metal koncertov. Vzgojil je cele generacije poslušalcev. Žal so se kasneje začele težave s financiranjem na občini in je scena zamirala. Tudi zato smo si rekli, da je naša odgovornost mladim ponuditi, kar smo imeli sami, torej metal glasbo in pripadajočo kulturo,” pravi Pobežan David Bordon, eden od stebrov Črne šagre ob Aljažu Novaku, zdaj tudi sodelavcu našega časopisa. Leta 2017 sta koncept Črne šagre predstavila tamkajšnjemu kulturnemu društvu, ki ga vodi Davidov oče Mitja Bordon, sicer tudi član klape Semikantá - drug glasbeni svet, skratka. Ko so v društvu ugotavljali, da je prirejanje dvodnevne tradicionalne šagre kar velik zalogaj, je David pomislil, da bi

Kolektivni duh, odprtost

Prvo leto sta s sborcem Aljažem Novakom v rekordnem času ustanovila tudi prvo istrsko black metal skupino Malorshiga, s katero sta dopolnila takratni program, vse ostalo pa je zgodovina... Vsi, ki sodelujejo pri Črni šagri, spoštujejo tradicijo šagre, ki jo je KD Pobegi - Čežarji znova obudila leta 2005, a šege in navade se lahko dopolnjujejo. In kar je bistveno, kot je pred Črno šagro zapisal Bordon: “Za glasno masko se skrivajo močna medsebojna povezanost, kolektivni duh in od-

Črna šagra postreže z glasbo, kakršno imaš v slovenski Istri priložnost v živo slišati le redko.

prtost do vseh, ki bi radi brez predsodkov videli, za kaj v resnici gre.” Vrata so že prvič, leta 2017, odprli zares vsem, povabili domačine in prišleke, ki jih je bilo že od prve izvedbe veliko.

Ko na istrsko šagro pripotujejo tudi od daleč

Po dveletnem premoru je bilo obiskovalcev tokrat še več. Počasi so kapljali in se zibajoče, odobravojoče z dvignjenima kazalcem in mezincem prislunili najprej Spirits of Stygia iz Ljubljane, nato še Ways of a Heretic iz Sevnice, na oder so prihrumeli tudi prvi tuji gostje, Groza iz Nemčije - zanje je sredstva prispeval soorganizator KŠOK - , ki so nadomestili napovedane, a bolne Ellende iz Avstrije. “Uh, tile pa rohnijo!” smo se pridružili, na kar je Aljaž Novak odgovoril: “Hja, boste videti, Istrjani so pa res jezni.” In res, domačini Guattari niso podrli le decibelnega rekorda, temveč predvsem tistega, ki se meri z glasnim odobravanjem pod odrom.

Za mizami, ki so zasedale drugo polovico prizorišča, so bili tako domačini, tudi starejši, kot obiskovalci, ki so se

pripeljali celo iz Ljubljane, Italije in od drugod. “Na taki šagri delam veliko raje kot na običajni,” nam je povedala ena od prostovoljk za šankom, kjer so domačini delali brez plačila. “Imeli smo srečo: letošnja Črna šagra je zaznamovala tema vode, tudi na majicah sta reka Rižana in mlin, ki simbolizira družbo, odvisno od vode. Če bo ta mlin škodil, bomo reko izsušili... In tu je ironija. Pol leta je bila suša, zdaj pa nam je grozilo, da bomo zaradi neurij morali odpovedati dogodek, za katerega smo se tako trudili. Na koncu je deževalo ponoči, pa spet popoldne, ko nam je zalilo nekaj opreme, a nič hudega, do večera smo jo lahko izpeljali. In dan za Črno šagro je prav tako dež grozil naši tradicionalni, a je počakal, da je končal!” se je razveselil Bordon, navdušen nad celoto: “Letos je bilo noro, že kar magično!”

Iz Beograda v Sv. Anton

Noro je bilo v marsikaterem pogledu tudi v soboto v sosednjem Sv. Antonu. Medtem ko je pri sosedih tedaj “zagala” Platana, so za Hišo kulture z odločnimi elektronskimi ritmi, vsečinami melodijami in

udarnim vokalom kakih 200 obiskovalcev k plesu vabila člana hrvaškega misterioznega fenomena Nipplepeople, vselej zamaskirana, še danes anonimna. V Sloveniji sta že nastopila v okviru lanske Parade ponosa, nekaj let prej v Kinu Šiška, dan pred Sv. Antonom pa pred 60.000-glavo množico na festivalu v Beogradu... Koprski CMK namreč že drugo poletje Hišo kulture preobraža v poletno koncertno prizorišče, odmaknjeno od predvidljivih odrov v središču Kopra, in ruši predsodke, tako kakor dan prej mladi na Črni šagri. Dvojec, ki se je opravičil zaradi utrujenosti, saj je po petkovem nastopu uspel odspati le nekaj ur, je ponudil ekstatično mešanico svojih spevnih plesnih elektronskih hitov, med njimi tudi *Sutra, Frka, Tajna, Sanjam in Dajem ti sve...*, na katere se je občinstvo med plesanjem odzivalo z glasnim odobravanjem. “Noro, gnetel sem se na njihovem koncertu na Metelkovi, zdaj pa uživam pod istrskim nebom,” je komentiral Luka iz Ljubljane, po sordniku, junaku Danijelu Bertoku, tudi Istrljan. Istrsko zaledje bo alternativo gostilo še jutri v Dekaniji, kjer bodo nastopili Toxine. •

Oktober 2022 Spominska slovesnost ob 2. oktobru

Tudi lanska spominska slovesnost ob krajevnem prazniku je minila v znamenju tako obujanja spominov na tragične vojne dneve kakor misli upanja, da sveta, ki vse bolj drvi, ne bi vrgli s tečajev. Osrednji govorec je bil Marko Kravos, tržaški literat in predsednik Društva Bralna značka Slovenije, ki se je rodil prav leta 1943, daleč v pregnanstvu južne Italije. »Kot otrok sem mislil, da je to le spomin na zgodbo, življenje mojih staršev. Vedno bolj pa smo – po 80 letih - priče novi ogroženosti, strahu, nasilju, mrazu in norosti, čemur je vedno črna zastava za vodilo in znak. Tudi ta slovesnost je dvignjena pest proti novim tragedijam in norosti. In živo cve-

tje na spomenik!« je dejal. »Na proslavi in ob spomeniku so otroci, vrtičkarji, šolarji. Tu zraven je vrtec. Lepo nam je med njimi, ker vemo, da nas bodo slišali in se navzeli zgodbe o lastnih dedih in domačih krajih: pravljicne zgodbe o junakih in hudih časih, hudih zmajih, hudobnih čarovnicah. Pravljičice, ki pa se morajo vedno končati s srečnim koncem! Skupaj se bomo oglašali na proslavah (žrtev in zmag), skupaj se bomo upirali današnjim vojnem, hudobnežem v ovčjih kožah - da, tudi proti sivi ravnodušnosti in črni topoumnosti, ki se pojavljata v nas ali okoli nas. Za ta pojava v dušah človeštva ni niti državne meje niti preteklega časa,« je poetično sklenil.

Skrivnostni hrvaški duo Nipplepeople, dobro znan obiskovalcem Metelkove, je razgrel še Sveti Anton.

Zbrane sta nagovorila tudi koprski župan **Aleš Bržan** in predsednik Krajevne organizacije Združenja borcev Pobegi-Čežarji **Stanimir Bažec**, svet KS je podelil zahvalo dolgoletnemu predsedniku **Ivanu Marjonu** in spominsko priznanje **Pekarni Kljun Čežarji**.

Priveditvi, ki seveda ne more miniti brez praporščakov, je

ritem dajala glasba Pihalnega orkestra Sveti Anton, povezoval pa jo je **Mark Djurašević**. Nastopili so še otroci iz vrta Zajček, Mladinski zbor OŠ Elvire Vatovec Prade, kitaristka **Aurora Rakar**, harmonikar **Matic Cunja**, **Franc Gombač** z recitacijo, **Mitja Kodarin** iz skupine Ne me jugat s pevko **Julijo** in drugi.

Fotografija: Martina Kofol

Konec oktobra je v Narodnem domu Pobegi potekala Čarnica - tematska delavnica pred dnevom čarovnic. Otroci so se prepustili domišljiji in iz balonov ter gaze izdelovali buče in strahce.

November in december 2022 Izdelava novoletnih čestitk in praznična okrasitev Narodnega doma

V sodelovanju s Centrom dnevnih aktivnosti za starejše občane Koper (CDA) smo v novembru in decembru organizirali delavnice izdelave novoletnih voščilnic. Pred prazniki smo želeli z lepo mislijo in dobrimi željami razveseliti naše starejše krajanje. Veseli smo, da so se delavnic v večjem številu udeležili naši mlajši krajanje. Na fotografijah lahko vidimo, kako domišljija nima meja, dovolj je papir, lepilo in pisani gumbi!

Ob tej priložnosti smo praznično okrasili tudi Narodni dom.

V veselem decembru, polnem pričakovanj, obdarovanj, veselja, lepote in miru, se je zvrstilo več dogodkov.

December 2022 Nastop KD Šavrini in anka Šavrinke Gračišče ter koncert Klape Seminkantá

V decembru smo v Narodnem domu Pobegi gostili Klapo Semikantá. Dalmatinski melos in klapine avtorske skladbe *Šavrinka*, *Tvoja lepota*, *Sin in hči Istre* ter mnoge druge, so razveselili polno dvorano obiskovalcev. Bilo je res enkratno vzdušje, ki so ga pred koncertom klapa s svojimi skeči, prigodami in nepogrešljivim osličkom, ki jih spremlja na vseh njihovih gostovanjih, popestrili Šavrini in anka Šavrinke iz Gračišča.

December 2022 Novoletna prireditev za najmlajše

V Zadržnem domu v Pobegih je bila organizirana prireditev za naše najmlajše s pravljico Grdi raček. Otroke je razveselil dobri mož Dedek Mrz, ki jim je z druženjem in fotografiranjem popestril popoldan.

December 2022 Novoletno druženje za starejše krajanje

Tudi zadnji dogodek v letu 2022 je bil v Narodnem domu, ko je KS skupaj s CDA organizirala novoletno druženje za krajanje.

Marec 2023 Obeležitev mednarodnega dneva žena

Ob 8. marcu, mednarodnem Dnevu žensk, je KS skupaj z našim Društvom upokoencev v Narodnem domu organizirala praznovanje. Zbrane je nagovoril naš krajan **Mark Djurašević**, za glasbeno vzdušje pa je poskrbel **Miran Zadnik**. Z izbranim repertoarjem nas je popeljal skozi zgodovino italijanske canzone, slovenskih upešnic in naših zimzelenih pesmi. Prisotne je prevzel s svojim glasom, energijo in simpatičnostjo, v tolikšni meri, da mu je publika pri večini pesmi pritegnila in se mu pri petju pridružila.

Prireditev se je zaključila z druženjem ob skromni pogostitvi, ženske obiskovalke pa so prejele vejico mimoze.

Naša krajanica **Ljubaljuba** pa je ob tej priložnosti spesnila pesem:

*Žene, žene, žene
bionde, more in zelene
visoke, nizke
suhe in debele
stare, mlade
dekleta in žene
skupaj drž'mo se trdno
naj vsak dan
upoštevaj se naš glas
saj svet itak ne more brez nas!*

Marec 2023 Obeležitev Svetovnega dneva voda s čistilno akcijo reke Rižane

Ob Svetovnem dnevu voda smo v marcu sodelovali v akciji *Očistimo Rižano 2023*, ki jo je organizirala Ribiška družina Koper. Čiščenje struge in brežin reke Rižane je potekalo od izvira pa vse do avtocestnega mostu na Bivju.

Po navedbi Ribiške družine Koper je bilo »smeti letos manj kot prejšnja leta, kar kaže, da se odnos ljudi do okolja morda le izboljšuje, da spoštljiv odnos do reke počasi prehaja v kolektivno zavest domačinov in obiskovalcev Rižane«.

Marjetica Koper nam je tudi tokrat priskočila na pomoč z vrečami za odpadke in zaščitnimi rokavicami ter odvozom odpadkov.

April 2023 Obeležitev Mednarodnega dneva Zemlje

22. aprila obeležujemo Mednarodni dan Zemlje. Slogan leta 2023 je *Vlagajmo v naš planet* in nas opozarja o pomenu nujnih in takojšnjih sprememb za planet Zemlja, podnebnih sprememb in okoljske problematike.

V KS smo ta dan obeležili skupaj z otroci našega vrtca v Pobegih in v središču krajevne skupnosti, ob otroškem igrišču v Pobegih, zasadili lipo. Otroci so jo zalili in ji s pesmijo zaželeli dobrodošlico v našem kraju. Ko bo zrastle, bo nudila prijetno senco, že ob prvem cvetenju pa se je bodo razveselile tudi čebele, saj je lipa pomembno medovito drevo.

Maj 2023 Prvomajska budnica

1. maja je v naši krajevni skupnosti zadonela prvomajska budnica v izvedbi Pihalnega orkestra Sveti Anton, letos prvič tudi v Čezarjih pred Kapelco in na že tradicionalni dolgoletni lokaciji v Pobegih pred Lokalčkom.

Krajevna skupnost Pobegi - Čezarji se zahvaljuje Pihalnemu orkestru Sveti Anton za obisk.

Junij 2023 Pohod »Po poti Elvire Vatovec«

16. junija, v času priprave Vaških utrinkov, je naša KS organizirala 2. pohod po tematski krožni poti: Čezarji - Dekani - Pobegi.

Krajevna organizacija Združenja protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Pobegi-Čežarji

V KO Združenja borcev Pobegi-Čežarji smo dejavni in v svoje vrste vabimo mlajše

Naše aktivnosti - od marca 2022 do marca 2023 -, ki smo jih sprejeli po planu dela na občnem zboru, smo skoraj v celoti izvedli. Uredili smo spominska obeležja, položili nanje cvetje ob Dnevu upora proti okupatorju - 27. aprila, ob Dnevu borca 4. julija, s svetom KS smo sodelovali pri pripravi praznovanja 100. obletnice rojstva Elvire Vatovec in našega krajevnega praznika, 2. oktobra. Na žalost se zaradi zdravstvenih težav nekaterih naših članov lani nismo odpravili na Dolenjsko, na grobove naših krajanov padlih na tem območju naše domovine.

Letos obeležujemo 80. obletnico dogodkov, ki so 2. oktobra 1943 boleče zasekali v naše kraje. Ta dan je bil za naše krajanje in sploh za prebivalce Slovenske Istre zagotovo eden najtežjih v času druge svetovne vojne. Nemški okupator s fašisti ni izbiral metod nasilja v naših krajih. Skupaj s svetom KS zato pripravljamo posebno obeležitev tega dne in našega krajevnega praznika.

Na žalost so starost in zdravstvene težave članov naše organizacije precej ohromile naše delo. Mlajših članov je vedno manj, čeprav jih vabimo v naše vrste, da ohranimo spomin na junake - naše krajanje, ki so darovali življenje, da nam darujejo svobodo.

Zato ponovno vabim vse, ki so pripravljene ta spomin ohraniti, da se nam pridružijo.

Posebna zahvala pa gre svetu KS Pobegi-Čežarji za pomoč, ki nam jo nudi pri našem delu.

Stanimir Bažec, predsednik KO ZB

Športno društvo Pobegi - Čežarji

Pridružite se nam na balinišču!

Po dolgih mesecih nedruženja zaradi covid 19, smo se, ko smo se lahko, članice in člani ponovno zbrali na balinišču. Srečanje je bilo res čustveno. Treningov in druženja nam je res manjkalo. Poleg kreacije so namreč zelo pomembna tudi druženja, kjer se vedno dogovorimo o marsičem. Tako je tudi bilo.

Po dveh letih smo lani v času šagre ponovno organizirali naš tradicionalni balinarski turnir. Članice smo septembra in oktobra sodelovale na območni ligi Slovenska Istra. Januarja letos smo bile povabljene v Sv. Anton na tekmovanje zimske lige. Tekmovanje je trajalo dva meseca in se je odvijalo vsako sredo ob 17. uri. Ne glede na mraz je bilo na turnirju kar lepo število balinark, še posebej pohvalno pa je, da so se udeležile zimske lige tudi na novo ustanovljene ženske balinarske ekipe iz Kubeda, Popeter in Pomjana. Bile smo jih res vesele. Balinarke ŠD Pobegi-Čežarji smo v maju ponovno začele drugi krog

območne lige Slovenska Istra. S treningi in turnirji smo kar zasedene, ampak to nam vliva nov adrenalin v boju za dobre rezultate.

Žal mi je za moško ekipo športnega društva, ki se ni več zbrala po koronskem obdobju, ki je pustilo kar nekaj posledic med člani. Med ostalim nas je zapustil Angel Palčič, ki mu bomo hvaležni v nedogled. Bodisi na ženskih ali moških turnirjih je bil vedno prisoten in tudi razvajal nas je s svojimi dobrotami z roštilja. Pogrešamo ga, saj smo v ŠD kot velika družina!

Sedaj pa še to: dragi krajanke, krajanje ter na novo priseljeni v našo krajevno skupnost, če imate voljo, željo in čas za rekreacijo in prijetno druženje, vabljeni v naše društvo, vabljeni na naše balinišče, kjer nam je vedno zelo prijetno!

Pričakujemo vas!

Nada Peric

Delovanje PGD Pobegi-Čezarji letih 2022 in 2023

V Prostovoljnem gasilskem društvu Pobegi-Čezarji smo v preteklem letu in v začetku tega leta imeli veliko dela. Soočili smo se z največjim požarom v Sloveniji do sedaj, poskrbeli smo za poučevanje mladine, vzdrževanje opreme, sodelovali smo na gasilskih tekmovanjih in še bi lahko naštevali. Več v naslednjih vrsticah ...

Tekst: Nika De Faveri, Valentina Vlajič

Mesec požarne varnosti 2022

V mesecu požarne varnosti, ki je tokrat potekal pod geslom *Tudi baterije lahko zagorijo* smo izpeljali vajo evakuacije v vrtcu Pobegi in v vrtcu Bertoki ter v osnovni šoli Elvire Vatovec Prade in podružnici Sveti Anton. V tem mesecu smo izpeljali tudi dan odprtih vrat, kjer smo prikazali maščobno eksplozijo, predstavili gasilsko opremo in vozila ter v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije - območnim združenjem Koper prikazali osnove prve pomoči.

Gašenje uničujočega požara na Krasu

Največji požar v zgodovini samostojne Slovenije, požar na Krasu, si bomo zagotovo zapolnili prav vsi. Pri gašenju uničujočega požara smo sodelovali tudi mi. Težave nam je povzročala neznosna vročina, veter in tudi neeksplozivna ubojna sredstva. Naši naporji so bili poplačani, ko smo videli vso hvaležnost ogroženih domačinov in prebivalcev sosednjih krajev.

Požar pod Socerbom

Ni minilo veliko časa od požara na Krasu, ki je terjal tako večje kot manjše poškodbe na vozilih in opremi. Ni bilo časa vse urediti, ko smo že prejeli poziv za požar nad vasjo Osp. Brez obotavljanja smo sredi noči z večjim številom gasilcev in vozil odšli na požar. Ogenj se je zaradi težko dostopnega terena in močnega vetra hitro širil. V sodelovanju z ostalimi društvi in s pomočjo slovenske vojske - njene helikopterske enote, smo požar uspeli omejiti in pogasiti ter tako zagotoviti vaščanom miren spanec.

Delo z mladino

V letu 2022 je delo z mladino znova zaživelo. Marca smo pričeli z vajami in pripravami na tekmovanja. 21. maja je naše društvo organiziralo občinsko tekmovanje v gasilski orientaciji. Poznavanje domačega terena in odlični rezultati na kontrolnih točkah so nam prinesli 4. mesto ter kar tri prva mesta. V letu 2022 smo se udeležili še dveh tekmovanj, kjer smo znova dokazali, da na vajah pridno delamo. Konec oktobra smo znova organizirali že tradicionalno noč čarovnic. V mesecu decembru pa smo se udeležili srečanja mladine OGZ Koper v Krkavčah. Tudi letos nadaljujemo z rednimi vajami. Naša mladina se na vajah pridno pripravlja na tekmovanja, predvsem pa se naši otroci zabavajo.

Trije novi operativci

V začetku aprila so **Kevin De Faveri**, **Kristjan De Faveri** in **Patrik Stojkovič Colja** uspešno opravili tečaj ter pridobili čin Gasilec.

Volilno leto 2023

Leto 2023 je za naše društvo volilno leto, zato smo izvedli volitve vodstva in organov društva za mandat petih let. Januarja je bil na občnem zboru izvoljen nov predsednik **Alan Lazar**, operativo pa je prevzel nov poveljnik **Alan Viler**. Občni zbor je sprejel tudi predlog o imenovanju **Tomaža Juriševiča** za častnega predsednika PGD Pobegi-Čezarji. Staremu predsedniku **Tomažu Juriševiču** in poveljniku **Simonu De Faveri** se iskreno zahvaljujemo za vso delo, ki sta ga opravila v preteklih letih.

Ledeni krst za gasilce – požar nad Rakitovcem

V februarju smo sodelovali na požaru nad vasjo Rakitovec. V večernih urah smo prejeli poziv, da je prišlo do požara v naravi. Požar se je zaradi vetra hitro širil, delo pa so nam oteževale tudi zelo nizke temperature, ki so povzročile zmrzovanje vode v ceveh. Znova smo dokazali, da lahko s skupnimi močmi požar omejimo in to nam je do jutra uspelo.

Tečaj za višjega gasilca

V začetku marca sta dva naša člana, **Valentina Vlajič** in **Andrej Rupnik**, po štirimesečnem usposabljanju uspešno opravila tečaj in tako napredovala v čin Višji gasilec.

Memorial Borisa Zavrtnika

Maja smo se z dvema ekipama udeležili 11. tekmovanja terenskih vozil za Memorial Borisa Zavrtnika, ki je potekalo v Dekanih. Tako ženska kot tudi moška ekipa sta dosegli odlično 3. mesto.

Pihalni orkester Sveti Anton je lani praznoval 120 let delovanja

V 120 letih od koračnic do Queenov

Dirigent Čezaran Matjaž Klaj

Matjaž Klaj

ob 120-letnici orkestra zapisal član orkestra **Jan Magdič**. »Prehod od manjših priložnostnih godbeniških skupin v enotno godbo na pihala ter kasneje v pihalni orkester je sledil potrebam in željam ljudi. Narodna zavest, želja po druženju in pester kulturni prostor slovenske Istre že več kot stoletje zagotavljajo srčne glasbenike, ki v svoj kraj prinašajo veselje, nenazadnje pa tudi melodije iz vsega sveta. Niti vojne, niti cone, niti epidemije antonskih godcev niso ustavile,« še preberemo o Antonski godbi na pihala, ki je skozi leta kajpada doživela več preobrazb: menjavali so se člani, spremenili so se dogodki, na katerih je prisotna, zamenjalo se je občinstvo, politični sistemi in poklici, ki so jih opravljali godbeniki, sicer ljubiteljski glasbeniki.

Veselite do glasbe ostaja

A nekatere reči ostajajo enake. »Veselite do glasbe je glavno,« pove 76-letni Darij Bordon iz Sv. Antona, ki je za inštrument prvič prijel leta 1958 pri 13 letih, ko je mlade učil **Stanko Bembič**. Zakaj klarinet? »Ker ga je že igral starejši sosed,« se spominja Bordon, ki

je v orkestru tedaj prevzel tudi vlogo obveščanja, danes bi rekli koordiniranja. »Takrat smo veliko igrali na proslavah, manjši sestavi iz orkestra tudi na šagrah, po več dni zapored, pa na pogrebih ... Ko je kdo umrl, so povedali meni, jaz pa sem moral obvestiti vse člane orkestra, kdaj in kje bomo igrali. Ni bilo telefona, moral sem od hiše do hiše. Največ zmešnjav je bilo, ko smo prestavili uro s poletnega na zimski čas ali obratno, pa so nekateri prišli na pogreb prej, drugi pa kasneje,« se zasmee sogovornik, ki je nekaj časa orkestru tudi predsedoval in takrat v Sv. Antonu gostil tudi srečanje istrskih godb.

Godbeniška šola skrbi za podmladek

Po drugi svetovni vojni se je zvrstilo več dirigentov. Taktirko so vihteli **Daniilo Škergat, Karlo Kučič, Aldo Gregorič, Gofred Bogomir Babič, Angel Turk**, že omenjeni **Stanko Bembič, Fabio Vatovec, Karl Glavina, Darij Pobega, Goran Markučič, Giorgio Prašelj** in **Mirko Orlač**, od katerega je dirigentsko palico prevzel **Matjaž Klaj**. 36-letni Čezaran je bariton začel igrati pri 12 letih. »Že nono je igral

»Nekoč smo nastopali na številnih proslavah, na pogrebih, včasih celo na dveh v istem dnevu,« se spominja **Darij Bordon**, ki že več kot šestdeset let igra pri Pihalnem orkestru Sveti Anton. Sestav je lani praznoval 120 let delovanja, kar so proslavili z novoletnim koncertom v dvorani krajevne skupnosti v Sv. Antonu, a še s številnimi koncerti, tudi budnicami. Letos so prvič tradicionalni prvomajski pobeški budnici pred Lokalčkom dodali še čezaransko pri Kapelci. Vzdušje je vselej krasno, pove mladi dirigent Matjaž Klaj, ki je pri orkestru že četrto stoletje.

»Začetki Pihalnega orkestra Sveti Anton segajo na konec 19. stoletja, a kljub vsemu za ustanovitev štejejo letnico 1901, ko so godbeniki zaigrali na svojem prvem koncertu,« je v prispevku

pri vaški muziki, o čemer nisem nič vedel, nato je mama potegnila od nekega inštrumenta, in jasno je bilo, da ga bom igral tudi jaz,« se spominja Klaj, ki je zadovoljen, da trenutno več kot tretjino članov sestavljajo prav mladi od 12. do 16. leta. Ko vprašamo, koliko je članov (v uradnih podatkih piše več kot 25), širokega nasmeha pove, da jih je bilo na zadnjih vajah skoraj 40. Letos pa se je godbenikom pridružila tudi prva generacija mladih glasbenikov iz Glasbene šole Sv. Anton, v sklopu katere deluje tudi godbeniški oddelek, v katerem Klaj poučuje trobila. Velika pridobitev za pihalni orkester so bili novi prostori v Hiši kulture, kjer orkester vadi tretje leto, v starih pa deluje

glasbena šola, ki je tudi zaradi neposredne bližine podružnice OŠ Elvire Vatovec dobro obiskana.

Klaj je dirigiranje orkestru, ki mu predseduje **Janko Brezovnik**, prevzel v težkih časih. Kakor za vse skupinske dejavnosti je bilo tudi delo orkestra zelo okrnjeno, a so najhujše prebrodili in lani pripravili tudi veličasten koncert ob zaključku leta, na katerem so odmevale tako koračnice, kakršen je priljubljeni Radetzky marš, božične pesmi, slišati je bilo tudi Presleya, Beatle in nanazadnje Queeno z njihovo Don't Stop Me Now.

Prvomajska budnica, ki so se ji lani zaradi razmer morali odpovedati, letos pa število krajev, ki jih obišejo,

še razširili, ostaja eden najljubših dogodkov, kar nam potrjuje tako Bordon kakor Klaj. »Z budnic ne pridemo nikoli lačni,« se nasmehne Bordon. »Dogodkov, na katerih bi godba korakala, je komaj kaj. V preteklosti je bilo veliko koračnic, spominjam se tiste v času koprške tombole,« pravi Bordon. Sezono sedaj sestavljajo predvsem nastopi, vezani na Sv. Anton, kakršna sta tudi krajevni praznik in karmenca.

Druženje je pomembno

»Lepo je ostati po vajah in malo počakulat,« pravi Bordon. Tudi Klaj poudarja, da je druženje nadvse pomembno: »Mlade spodbujam, da bi se zadržali. A marsikoga že zunaj s prižganimi avti v nizkem štartu čakajo starši. Danes smo vsi preveč natempirani,« pravi dirigent. Seveda je nepredstavljivo, da so nekoč za inštrumente najemali kredite. Čeprav so ljubiteljski sestav, pa si danes težko predstavljajo delovanje brez sponzorjev, zato so hvaležni koprski Marjetici in občini, ki jih že več let podpirata.

In kaj se je še spremenilo? Če pogledamo stare fotografije, hitro opazimo, da deklet in žena nekoč ni bilo v orkestru. Trenutno jih je precej. »Ko se rodijo otroci, se za večino igranje konča. Vendar to velja za oba spola,« pove Klaj, tudi sam oče še ne dveletne hčerke. Razume vrstnike, a vztraja iz ljubezni do glasbe in skupnega muziciranja.

Maja Pertič Gombač

Avtorica članka, prirejenega po lanskem prispevku v Primorskih novicah, je vnukinja Nazarija (Lazarja) Vatovca iz Čezarjev, ki je več kot 60 let v orkestru igral pozavno.

Na široko odprta vrata Narodnega doma

Izgubljeni v Evropi

Ob robu koncerta Steva Vujiča

Stevo Vujič

V dneh pred iztekom minulega koledarskega leta so zadolženi prostovoljci v domači Krajevni skupnosti znova na široko odprli vrata prenovljenega Narodnega doma v Pobegih. Vse pohvale vredno dejanje, saj bo le z dogodki in obiski v njem ta hiša z bogato zgodovino in simboličnim pomenom za ljudi tukajšnje skupnosti ohranila svoj nekdanji pomen in poslanstvo. V predprazničnih dneh so vabili na druženje s Stevom Vujičem, glasbenikom in pevcem, ki je prve akorde osvojil v svojih 40-ih letih. Danes je to izvrsten glasbenik, ki z brenkanjem na kitaro izvalja ubrane melodije. Stevov glas pa vsakokrat nežno poboža dušo poslušalcev. Na kožo so mu pisane spevne uspešnice slovenskih, italijanskih in predvsem hrvaških avtorjev. Njegova pevška duša na poseben način zaživi prav

ob dalmatinskih uspešnicah, tudi tistih, ki jim je sam ali skupaj z glasbenimi sopotniki vdihnil nov ritem, prilagojeno izvedbo in spremljavo.

Bila sem tudi na našem Stevovem koncertu in neizmerno uživala. Sprva tiho in vedno glasneje sem pela z njim, tako, kot večina zbranih v pobežanskem kulturnem središču. In Stevo se tudi takrat ni izneveril svoji običajni praksi, da me je pred vsemi prijazno pozdravil, mi namenil nekaj lepih besed v poklon najinemu poznanstvu in prijateljstvu. Stevo je bil namreč dolga leta moj sodelavec na Televiziji Koper Capodistria, ki je sestavni del nekdaj nadvse ugledne in spoštovane RTV Slovenija. Sama sem v tej medijski hiši preživela vseh 40 let svojega novinarstva, zadnjih 27 let kot radijske in televizijske dopisnice iz Furlanije Julijske krajine. S Stevom sva sodelovala že, ko je bil tonski tehnik v snemalni ekipi in zatem tudi snemalac. Lepo sva sodelovala, strokovno in človeško, mojega zaupanja ni nikoli prelomil. In tako iskrena prijateljska vez ostaja tudi po moji upokojitvi in odhodu z RTV-ja.

Bilo je, saj ni pomembno, katerega leta! Goriška pokrajinska uprava je poskrbela za izjemen dogodek in svoje izvoljene predstavnike odpeljala na obisk evropskega parlamenta v Bruselj. Kot dolgoletno novinarsko sopotnico so me povabili, naj se jim pridružim in o dogodku poročam tudi v slovenski prostor. Pridružila sem se jim skupaj s snemalcem Stevom in vso potrebno opremo s kamero vred. Že na poti na letališče v Trevisu so me Goričani obvestili, da imajo hude težave z odhodom, češ da njihov avtobus zamuja. Niz zaskrbljenih telefonskih klicev se je stopnjeval v jezo in bes, zadnji pa je bila ponižna prošnja, naj zaustavim polet letala z upanjem, da bodo vendarle še pravočasno prispeli na letališče. S Stevom sva res stopila do pristojnih v Raynairovih pisarnah in uspela odhod letala pomakniti za dobrih 10 minut. Več, kljub dobri volji prevoznika, ni bilo

mogoče. Bilo je vse zaman, v Bruselju sva v napol praznem letalu pripotovala le midva s snemalcem. Morala sva se znajti sama. Poiskala sva hotel, odložila prtljago in se napotila na dogovorjeno snemanje. Obiskala sva tudi Urad za manj razširjene evropske jezike, ki ga je v tistem času vodil ugledni zamejski Slovenec Bojan Brezigar iz Trsta. Večer sva preživela ob druženju z novinarsko kolegico Tanjo Fajon, v sedanji slovenski vladi ministrico za zunanje zadeve. Naslednje jutro sva pri zajtrku srečala Goričane, izgubljene v Evropi. Tak je bil naslov časopisnega članka na prvi strani italijanskega dnevnika Il Piccolo. Predsednik Goriške pokrajinske uprave Giorgio Brandolin nama je segel v roko s peno jeze na ustih. Skupno letalo so zamudili, saj je avtobusni voznik zaspal. Kasneje istega dne so z novimi vozovnicami leteli najprej v Rim in iz Rima v Bruselj, kar je, če nič drugega, občutno povečalo potovalne stroške. Drugi dan je minil po načrtih in razpoloženje izgubljenih Goričanov se je sčasoma vrnilo v običajne tirnice. Na poti domov so neljubo dogodivščino skoraj že pozabili, jim je pa prinesla nepričakovano medijsko pozornost po vsej obsejni deželi in tudi Italiji.

V Bruslju sva s Stevom imela še eno neprijetno srečanje in sicer z varnostniki ameriškega veleposlaništva na eni od mestnih avenij, saj sva moj nagovor v kamero posnela z veleposlaništvom v ozadju, ne da bi vedela zanj. Tudi ta bruseljska dogodivščina se je srečno razpletla.

Stevo Vujič tako ni le odličen pevec in kitarist, temveč tudi dober sodelavec in prijazen človek. Vsem v krajevni skupnosti čestitke, da so ga povabili v naše vrste. Hkrati pa tudi zahvala udeleženkam lanskega izleta Društva upokojencev v Rezijo. Toliko lepih besed ste mi namenile, da se je dober glas razširil daleč naokrog. V aprilu in maju letos sem v to prelepo italijansko dolino pod Kaninom pospremila dve zadovoljni skupini izletnikov.

Mirjam Muženič

Pogovor z Markom Djuraševićem

Najraje tekmujem s seboj

Mark Djurašević

Spominjam se, ko me je še kot deček, ki je sprehajal psa, Mark Djurašević vedno pozdravil, ko sva se srečala. Moram povedati, da je bil eden redkih dečkov, kasneje dijak in nato študent, ki je pozdravljaval v Frenkovi ulici. Bil je in ostaja eden redkih, ki nosi vedno pri sebi vrečko, ko sprehaja svoje hišne ljubljence. Namreč v Frenkovi ulici in v Novem naselju, zagotovo pa tudi še kje drugje, lastniki štirinožcev za sabo ne počistijo »kakcev«, to storo lastniki vrat in portonov, kjer neodgovorni lastniki pustijo za seboj biološke spomine svojih ljubljencev. Na najini skupni kavici sem to omenila Marku, danes študentu Mednarodnih odnosov na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani in mi je takoj odgovoril: »Še sam ne razumem lastnikov psov, ki ne počistijo za svojimi ljubljenci. Včasih pomislim: Kako bi bilo, če bi se to dogajalo njim! Res ne razumem!«

Mark, bi se predstavil našim bralcem?

»(Smeh) No, začnimo s tem, da tega ne počnem ravno rad, ker me je enostavno treba spoznat v živo, da bi razumeli, da sem kljub vsemu na koncu dneva čisto navaden Mark. Po funkcijah sem svetovalec Predsedstva Dijaške organizacije Slovenije, kjer sem tudi šef protokola, koordinator komuni-

ciranja Medgeneracijske koalicije Slovenije, svetnik v Svetu Študentskih organizacij lokalnih skupnosti, svetnik v Svetu Zveze ŠKIS, poslanec v Skupščini Študentske organizacije Slovenije, član upravnega odbora Študentskega kluba Tigri (FDV), član disciplinske komisije I. stopnje na FDV in predstavnik študentov v Katedri za Mednarodne odnose FDV, član upravnega odbora Kluba študentov občine Koper in vodja Koprške dijaške sekcije (KDS), član Sveta Javnega Zavoda za mladino, kulturo in turizem Mestne občine Koper, član Društva za Združene Narode Slovenije in član komuni-kacijske ekipe TEDx Ljubljana. Sicer pa pevec v MePZ Obala, Zboru FDV in Vokalni skupini Malum ter gasilec v PGD Pobegi-Čezarji. Ob tem počnem še različne stvari, predvsem veliko sestankujem z različnimi osebami in (so)organiziram kakšen dogodek. Mislim, da bo to dovolj izčrpno poročilo o mojem splošnem delovanju. (smeh).«

V predel Pobegov – Frenkova cesta/Novo naselje si se preselil iz Kopra. Kako si kot deček sprejel to spremembo?

»V bistvu kar dobro! V Pobege sem namreč prišel kot eno leto star dojenček tako, da jih nekako smatram kot svoj rojstni kraj, četudi sem se rodil v Izoli in nekaj časa živel na svojem hribu, Markovem hribu nad Koprom. (smeh) Kot otroku mi ni nikoli ničesar manjkalo, Pobegi so mi v najmlajših letih dali tisto, česar otroci danes skorajda več ne poznajo – zdravo družbo in naravo. V osnovnošolskih letih sem imel v Pobegih nekaj težav, predvsem v času šolskih počitnic, saj sem se šolal na Osnovni šoli Antona Ukmarja v Kopru (obiskoval sem Vrtec Semedela – enoto Markovec in zaradi različnih razlogov, med drugim tudi vrtčevskih prijateljev, nadaljeval šolanje na šoli z najlepšim razgledom) in zato tudi pogrešal druženje s sošolkami in sošolci. Nekaj poletij, predvsem v zadnji triadi, sem zato kakšen teden počitnikoval pri babici na Markovcu in samostojno spoznaval center Kopra. V srednješolskih letih me je najbolj begala ura zadnjega odhoda avtobusa iz Kopra, danes, ko študiram v Ljubljani in imam voziški izpit, so zame Pobegi pravi mali raj na Zemlji. Ni lepšega od tega, ko se zjutraj zbudivš in slišiš ptičje petje – v Ljubljani me zbujajo delovni stroji in hrup avtomobilov, precejšen del študijskega leta pa tudi hladna, siva svetloba, ki se odbija od betona in prodira skozi meglo. Skratka, med tednom živim v mlaki!«

Si bil odličen učenec, nato dijak in sedaj študent ...

»Res je. Veliko truda sem vlagal v svoje izobraževanje. Kot otrok sem bil zelo radoveden in tudi danes sem, a sem svoje zanimanje usmeril v bolj specifična področja. Spremenil sem tudi pogled na naš sistem – včasih so bile ocene veliko pomembnejše, vse dokler nisem spoznal, kako pomembne so izkušnje in predvsem znanje, ki ga pridobiš z njimi. Zato danes nekoliko več pozornosti posvečam raznovrstnemu udejstvovanju v družbi – od dogodkov, ki spadajo v moje področje, do tistih, ki me spravijo iz območja ugodja, in dejavnosti, za katere morda ne bi pričakovali, da se jih udeležujem. Sicer pa sem se res trudil in se še danes, da bi

dosegal čim boljši osebni uspeh, zato tudi najraje tekmujem s seboj.«

Kdaj si sklenil svoj prosti čas usmeriti v področje vodenja, upravljanja in urejanja, udejstvovanja v dijaški skupnosti in tudi širše?

»Že kot otrok sem zaznaval probleme družbe in določenih skupnosti, ki sem jim pripadal. Tako sem na primer za neko šolsko proslavo spisal pismo domovini, v katerem sem opozoril na krivice in revščino, ki pesti družbo. Takrat, neke v šestem razredu, sem začel tudi obiskovati krožek, na katerem smo predstavljali prebrane zgodovinske romane, običajno pa smo utegnili prislusniti le enemu, ker smo zatem začeli razpravljati in zašli tudi v nekoli-ko bolj družbenopolitične in aktualne

najbrž študent kemije ali farmacije, ker so me v osnovni šoli izredno privlačili kemija in laboratorijski poskusi.«

Je to udejstvovanje vplivalo na tvoj študij in tudi tebe osebno?

»Vsekakor.«

Kaj pa tvoji straši, kaj so dejali, so tvojo odločitev podpirali?

»Starša sta me vedno podpirala pri mojih odločitvah, tudi pri tistih za katere sem menil, da so najboljše, pa so se kasneje izkazale, da niso bile. In to je bila najboljša šola. Seveda pa sta me vzgajala in mi zato ni bilo vedno vse dovoljeno. Veliko sta me naučila – od vrtnarskih in tehničnih zadev do kuhanja in gospodinjskih opravil. Danes zato lahko rečem, da znam poskrbeti zase. Vedno pa bom

»Moja babica Angelina je moja največja oboževalka. Moje odločitve je vedno podpirala, kot omenjeno, pa me še danes razvaja na različne načine. No, saj sem njen edini vnuk! (smeh) Name je izredno ponosna in me ima rada, to pa tudi zelo rada kaže navzven in me včasih spravi v nelagodje, ker svojih dosežkov nikoli nisem želel preveč izpostavljati. Danes to, morda zaradi "profesionalne deformacije", ki zahteva grajenje lastne blagovne znamke in imena, počnem v okviru družbenih omrežij, a še vedno z veliko mero previdnosti in dobrega okusa. Nikoli si ne bi želel dajati občutka vzvišenosti in večvrednosti – vsi smo samo ljudje. Zato, če se kdaj vozite po Izoli mimo hiše none Vittorie, očetove mame, s katero se prav tako imava zelo rada, ne bodite presenečeni, če me srečate na lestvi med obrezovanjem grmovja. (smeh) Sicer pa še vedno velja, da se lastna hvala pod mizo valja, zato se ni treba preveč hvaliti v življenju, ampak narediti kaj dobrega za celotno skupnost.«

Mark, kakor sem dejala na začetku našega pogovora, učenci, dijaki - tu moram poudariti, da ne vsi, vendar večina - v naši KS in tudi drugod, ne pozdravljajo, ne odstopijo mesto na avtobusi starejšim, se obnašajo objestno. Cilj jim je imeti najboljši telefon na tržišču in modna oblačila. Koliko vpliva imata pri vsem tem šola in seveda družina ...

»Mislim, da imamo pri tem vlogo prav vsi, kot skupnost, sicer pa je primarno okolje – družina – najbolj vplivna in zaslužna za vzgojo posameznika. Kot posamezniki imamo v družbi nalogo, da mlajšim dajemo zgled in jih učimo, kaj je prav, kaj narobe in kaj je v družbi spodobno. Zaradi tega se tudi ljudje razlikujemo od živali, čeprav se v zadnjih časih kaže, da so lahko živali veliko bolj kultivirane od ljudi. Sam pravim, da posameznik pove vse o sebi s svojo kulturo. Sicer pa je sistem, v katerem živimo, precej zaslužen za stanje, ki ga imamo. Večno tekmovanje, ki ga spodbujamo, ima svojevrstne posledice predvsem, ko v takem sistemu vzgojeni starši vzgajajo svojega otroka, ki mora biti najljepši, najboljši in najmočnejši na svetu. Tako tudi vzgojno-izobraževalnim institucijam rušijo avtoriteto s svojim vmešavanjem v vzgojno-izobraževalni proces, je pa res, da so tudi na drugi strani težave – tudi nekateri zaposleni

kadri imajo svoje pomanjkljivosti. A kot rečeno, največji vpliv imajo starši in vsak starš je najbolj pameten za svojega otroka, za katerega ve, kako ga bo vzgajal. Ne bi pa škodilo, če bi starši manj časa posvetili šoli in več otroku, pri tem pa dali telefon otroku v primernem starostnem obdobju. Sicer bi se o tem dalo še veliko povedati.«

Zakaj meniš, da veliko mladih sploh ne pozna, kaj se dogaja okoli njih? Ne spoštujejo našo skupno lastnino? Na primer: na pobeškem igrišču in tudi na pobeškem športnem igrišču za sabo pustijo smeti, čeprav so povsod smetnjaki, Kakšen nadobudnež celo misli, da je akademski slikar ali grafitar Banský in za sabo pusti čačke...

»Težko razumem, zakaj nekdo to počne, morda nima vesti. Morda se ne zaveda, da vsa plastika, ki leži naokoli, nekoč pristane na našem krožniku. Res pa je, da se včasih posamezniki ne zavedamo, kako pomembno vlogo ima vzor. Najprej moramo biti starejši osveščeni, zatem lahko to pričakujemo od mladih. Tako je tudi z udejstvovanjem – če se starejši ne udeležujemo prireditve in krepimo tradicije in kulturnih navad, potem je vse zaman, posebej sedaj, ko smo v eri novih tehnologij, ki povzročajo številne nevednosti. Hkrati pa se mi zdi, da kot družba premalo poudarjamo pomen davkov in dobrega gospodarjenja. Če bi vsi razumeli, da skupna lastnina pomeni tudi njihov oziroma naš denar, bi se morda drugače vedli.«

In kaj meniš, zakaj se ne vključijo v razna društva v KS, ne obiskujejo prireditve in raznih srečanj?

»Odgovor je precej podoben prejšnjemu. Morda lahko dodamo še pojav Covida, ki je povzročil kar nekaj stisk in sprememb v vedenju. Rad bi, da se to spremeni, želim pa si tudi tega, da povod ne bi prišel iz vrst starejših, ampak iz vrst mladih, ki pa jih je danes vse težje motivirati.«

Spregovorimo še o najstniškem nasilju. Grozota, kaj se dogaja? Šole v mojem obdobju tega niso dovoljevale. Padali so ukori, izključitev, kazni staršev .. Kaj pa danes? Ni spoštovanja v šoli do učiteljev, profesorjev, ravnateljev. Zakaj vse to?

»Kot sem že omenil, gre za vzroke, povezane z vzgojo in časom, v katerem

živimo. Morda bi navedel le nekaj misli, ki sem jih pred kratkim izjavil za Radio Prvi Radia Slovenije – otroci s(m) o nekoč odraščali predvsem zunaj, na igriščih, ulicah, kjer smo se naučili pasti, spoznali bolečino odragnjenih kolen. Včasih smo tudi drug drugega užalili in nato to obžalovali. Spoznali smo tudi moč besede in bolečino, ki jo lahko nekdo čuti zaradi naših dejanj. Otroci se danes skorajda več ne družijo zunaj, ne poznajo bolečine ob padcu, povzročijo pa bolečino nekemu prek zaslona, pri tem pa ne občutijo posledic svojih dejanj, ne čutijo empatije, ker zaradi oddaljenosti, ki jo povzroča virtualnost, ne zaznajo kako boleče so lahko besede ali posmeh nekemu drugemu. Sicer pa si je treba spoštovanje tudi priboriti – v prvi vrsti moramo najprej spoštovati sebe in druge, da

opravičiti in obžalovati svoja dejanja, sicer pa ne čutim potrebe, da bi s temi ljudmi še kdaj sodeloval. Takrat se jim je zdelo smešno, danes bi to označili za zmerjanje in bullying ter vzeli bolj resno pod drobnogled. Zagotovo pa smo starejše vedno spoštovali in imeli do njih neke vrste strahospoštovanje. Danes tega skorajda ni več.«

Vrnimo se Marku, prijaznemu fantu in študentu. Kaj še, ob družbenem delovanju, še počenjaš v prostem času, če ga sploh imaš?

»Prostega časa imam še nekaj na zalogi. (smeh) Sicer sem strasten pevec, pojem v dveh zborih in oktetu (Mešani pevski zbor Obala, Pevski zbor FDV in Oktet Malum), sem pa tudi ponosen prostovoljni gasilec v našem društvu

teme. To je v devetem razredu sprožilo odziv na probleme Slovenije, ki sem mu danes predvsem smejim. Iz tega se je rodila ideja, da bi gostil Predsednika Republike Slovenije, kar smo kasneje tudi izpeljali. Vzporedno sem bil tudi predsednik šolskega parlamenta, v srednji šoli pa takoj v prvem letniku tudi kandidiral za predsednika Skupnosti dijakov Gimnazije Koper. Kot novinec na šoli sem prejel kar veliko glasov in le nekaj jih je zmanjkalo, da bi postal podpredsednik. A to me ni ustavilo – aktivno sem sodeloval še naprej, naslednje leto pa kandidiral in zmagal. Za družboslovno pot sem se odločil na gimnaziji, zaradi vseh izkušenj, ki sem jih nabral in želje po spremembah v družbi. Če bi imel Koper kemijsko srednjo šolo, pa bi bil danes

tudi hvaležen svoji mami, ki je res veliko časa porabila za prevažanje in čakanje, da sem zaključil s svojimi obveznostmi, kar ni bilo enostavno. Ali pa očetu, ki me je podpiral na drugačne načine. Skratka, hvaležen sem obema, da ju imam in da mi še danes nudita vso podporo, ki jo potrebujem. Hvaležen pa sem tudi svojim starim staršem, predvsem babici Angelini, ki me je razvajala v otroških letih in me razvaja še danes, in pokojnemu nonotu Dragotu, čigar dobre lastnosti in vrednote jemljem za vzor.«

Vem, da ti je babica Angelina zelo blizu. Kako je sprejela tvojo odločitev, da se posvetiš tudi družbenim, imenujmo jih, problemom?

bi lahko pričakovali, da nas bodo drugi spoštovali. A ne bodimo naivni – nasilje je nasilje in potrebno ga je prijaviti ter sankcionirati, povzročitelju pa poiskati ustrezno pomoč.«

Si se ti mogoče v osnovni in srednji šoli počutil kot »beli medved« in kako so te sprejeli sošolci?

»Mislim, da sem sicer izstopal po svojih lastnostih in izstopam tudi danes na svoj način. Sicer pa z odnosom do sošolcev nisem imel nobenih posebnosti, bil sem precej navaden otrok in osnovnošolec, če se osredotočim na odnose. Seveda pa z drugimi generacijami ni bilo tako. Te so znale povzročiti tudi nekaj bolečine, ki jo v spominu nosim še danes s sabo. Menim, da vsak zasluži drugo priložnost, če se zna

PGD Pobegi-Čezarji, za kar mi v času študija zmanjkuje časa. Rad tudi hodim, pišem, potujem, se udeležujem različnih dogodkov, predvsem pa najraje uživam ob tortici v Kavarni Triglav in kavi v Kavarni Temporal v Kopru. V Ljubljani prosti čas, ki ga imam predvsem po 18. uri, občasno preživljam v fitnesu in seveda, kot tipičen študent, na žurih ... in seveda tudi za knjigami.«

Mark, hvala za pogovor in seveda ti želim veliko uspeha na tvoji življenjski poti. Upam in želim si tudi, da ne boš pozabil, da malce pripradaš tudi našemu kraju.

»Hvala. In ne, ne bom pozabil na Pobege.«
Majda Santin

Ljubaljuba

Na fotografiji je Ljuba Miljušević je svoje povedala tudi svetovnemu filozofskemu zvezdniku Slavoju Žižku, s katerim sta se naključno srečala aprila v Izoli.
Foto: Maja Pertič Gombač

Kaj nam rabi umetna inteligenca, če še naravne nimamo zadosti

Sem narejena tako, da za nazaj vse pozabim. Saj to se mi ne zdi tako grozno slabo, ker preteklosti itak ne moreš spremeniti in, kot vidimo, se iz preteklosti prav nič ne naučimo. Mi je pa žal, ker ne bom nikdar mogla napisati spominov ali pričevanj. Sem en dan nekaj iskala po ramaronu (omari) in po dolgem času sem spet odprla eno veliko škatlo, ki je polna albumov. Še sreča, da enkrat ni bilo digitalnih fotoaparatorov in pametnih telefonov. Smo kupovali filme, 24 ali 36 posnetkov, in kako smo bili veseli, ko je prišla še kakšna fotka več ... Zdaj se nekontrolirano škljoca, kaže naokoli, prepošilja, objavlja, zbira vsččke. Jaz tega ne počnem, sem pač zaostala in zato čudna. Imam tudi jaz polno slik, ki jih nikoli ne bom razvila in gledala. Sama sem si kriva. Jezna sem na banko, ker brez pametnega telefona ne morem plačevati položnic od doma. Za nameček pa mi banka vsak mesec lepo zaračuna nadomestilo za svojo glupo aplikacijo. Saj vem, se staram, svet gre naprej in tako je tudi prav ... Če bi bila bolj napredna, se ne bi

mučila s pisanjem tega članka - bi mi to naredil uni mož z umetno inteligenco, ki se imenuje ChatGPT. Dostikrat si mislim, kaj nam rabi umetna inteligenca, če še naravne nimamo zadosti.

Cel dopoldan sem gledala slike, od otrok, rojstnih dnevvov, izletov, žurov... in, ajuto, sem bila še kar lepa pupa, čeprav prenzika za modne piste. Če bi imela posluš, bi bila itak pevka, taka kot Tina Turner. Kako sem si mogla takrat mislit, da sem debela, če sem bila brez trebuha, brez celulita in sem imela kakšnih 15 kilogramov manj, kot jih imam zdaj?! Moj karakter nikoli ni bil za trpljenje, zato mi od vedno uspeva le redilna dieta. Mogoče bo zdaj bolje, ko dieto promovira kar oblast. Jedli naj bi pretežno samo semenke. Spoštujem vegane. Imam pa eno eno filozofsko vprašanje: »Kako se vegani opredeljujejo glede mesenih užitkov?« Pravilo, da moramo porabiti več, kot pojemo, z leti odpade samo po sebi, ker otroci odrastejo, nagoni in

hormoni se umirijo in s časom prideš do spoznanja, da je lenoba koristna za človeka. Seveda, če si lenarjenje vzameš brez občutka krivde in si ga lahko privoščiš. Kajti lenoba je po svetem pismu in po kapitalu zelo velik greh. Tako prihaja do tega, da ljudje zgorevajo od dela. In vse bolj se to dogaja na daljavo. Covid je šel, daljave so ostale. Primer je božje naše zdravstvo. Lontano dagli occhi, lontano dal cuore ...

Zame in mojega sopotnika to ne velja, sva še vedno tu. On, ki ima odličan spomin, me je spomnil, da sva že 45 let skupaj. »Bella roba,« sem si mislila. Daleč je že tisti maj ... Mmm, lepo je biti zaljubljen ... Ko si zaljubljen, si zadet. Ko si zaljubljen, ni pravil. Nezrela ali zrela leta, zaljubljenost enako deluje. Ne pomagajo izkušnje in hitro se lahko ujameš v kletko. Upajmo, da to ne velja za ptico, kot je golob. Sicer pa ljubitelji živali slovijo kot svobodomislni ljudje, kvečjemu te posvojijo in skrbijo zate, četudi si prašič. Sem tudi

sama ljubiteljica živali in ni mi jasno, zakaj me nutrije dol na bonifiki še povohajo ne?

Moje načelo je, da je vsaki oblasti treba gledati pod prste. Želim si in upam, da ima predsednik vlade podočnjake zaradi seksa in ne zaradi politike. Janez na to temo nima pripomb, saj dobro ve, kako to gre z mlado ženo. Iz svoje kože pa ne more in ne more. »Muzejmuzejmuzej« ponavlja kot pokvarjena Jugoton plošča. Itak, da spada samo še v muzej. Je odličan za muzejski eksponat. Ne rabi delat kipov iz voska. Vsi vemo, da se stari ljudje spominjajo samo še prijetnih dogodkov iz svoje mladosti. Zato ni nič čudnega, če se mu dvigujejo zastave z rdečo zvezdo in vidi okoli nas socializem. Morda je zato bivši zunanji minister, neodvisni predsedniški kandidat, vidni član SDS in mladi mož, ustanovil društvo, ki nas bo vse povežalo in kjer bomo govorili o vseh temah. Super, še eno izkoriščevalsko, nevladno društvo, imamo na sceni.

Po enem letu so se zamenjali tudi protestniki. Zdaj protestirajo kmetje s pravimi velikimi traktorji, ki jih poganja s strani države subvencionirana nafta. Protestirajo upokojenci, ki jih pripeljejo z avtobusi in zahtevajo dosti višje penzije, enako za vse, kot bi bili v gnilem komunizmu. Njihov vodja ima karizmo. Izkušnje in čuječnost je pridobil v zaporu. Že od prej, kot poslanec, pa je znan kot specialist za ženska mednožja. Nihče od njih nima zveze s politiko in političnimi strankami. Zato so najbrž tudi ti protestniki leni, nimajo kaj početi in se zato valijo in kričijo po Ljubljani. Jaz jih podpiram. Zelo jim zavidam in sem zelo jezna na gospo Vido, ker mi prej nismo nikoli imeli tako nobel direktnega prenosa protestov na 1. programu RTV Slovenija.

Samokritika je prava stvar. Anka jaz ne morem iz svoje kože, še vedno protestiram, ker hočem, da vlada izpolni obljube.

Še hujše od vsega se mi zdijo vse vojne tega sveta. Hitro smo se navadili tudi na vojno v Ukrajini. Čuden je postal ta svet. O miru je skoraj prepovedano govoriti. Prepričujejo nas, da je orožje, ki je narejeno za ubijanje, rešitev. Jaz mislim, da ni tako in se vojna mora čimprej končati. VladiMIR in VolodiMIR, politiki, EU komisariji, predsedniki, ZDA in NATO dajte ljudem MIR!!!!

Za konec še ena bolj vesela novica: Na Švedskem so seks razglasili za šport. Tam bo potekalo tudi prvo svetovno prvenstvo. Slovenija sestavlja reprezentanco. Alora, hitro vsi na trening!!!

Lepo, mirno poletje vam želi Ljubaljuba.

Ljuba Miljušević
»vstani gor komičarka«
in sokrajanka iz Čezarjev

Pogovor z Nado Peric

Ne le balinanje, pomembno je druženje - pridružite se nam!

Nada Peric

Gospa Nada Peric je naša krajanka, ki ji zagotovo ni žal svoj prosti čas nameniti raznim dejavnostim v naši krajevni skupnosti. Je gonilna sila Športnega društva Pobegi - Čezarji in tudi ji tudi ni težko ob občinskem prazniku stati na stojnico, ki predstavlja našo krajevno skupnost na prireditvi Koper na dlani. In ne samo to, zaviha si tudi rokave za pripravo dobrot, ki se pojavijo na stojnici.

Gospa Nada, kaj za vas pomeni sodelovati v dejavnosti naše krajevne skupnosti?

»Veste, vse to imam mogoče v genih. Odraščala sem v majhni vasi v Istri, kjer so si vaščani vedno pomagali med seboj z različnimi opravili in to brez plačila, ampak - kakor pravi rek - danes jaz tebi, jutri ti meni. Ko sem se poročila in je prišel na svet prvi otrok, stanovanje pa je bilo majhno, mi je rekla tašča: »Hote hote u Pobegi, jemam šišo.« In tako smo se leta 1978 iz Pirana preselili v Pobegi, ne v »šišo«, ampak v ruševino. Med tem časom je privekal na svet drugi otrok,

kmalu sta začela obiskovati vrtec in jaz sem se zaposlila v gostilni Jakomin. Pri tem delu spoznaš veliko ljudi. Spoznala sem tudi ljudi, ki so vodili našo krajevno skupnost. Povabili so me k sodelovanju. Zelo rada sem se odzvala in to traja še danes. Iz srca rada pomagam. Povedati moram, da sem doživela veliko prelepih trenutkov.«

Ni vam težko dati svoj prosti čas za dobro naših vaščanov?

»Ne, absolutno! Kaj ni lepo preživeti svoj prosti čas med prijatelji, pomagati ljudem, spoznati sovaščane, spoznati kaj vse se dogaja v kraju, kjer živiš! Veste, kritizirati kar tja v en dan je neumestno, posebno, če se odzoveš in nimaš pojma kaj se vse dogaja v domačem kraju. Na žalost je danes to moderno. Tega pa res ne prenesem!«

Vsako leto ste prisotni na stojnici KS na prireditvi Koper na dlani.

»Delala sem v gostinstvu, zato nisem mogla biti vedno prisotna. Sem pa vedno, ko sem lahko, in to z veseljem! Od-

kar sem v pokoju, mi ne uide sodelovanje na prireditvi Koper na dlani! Pred dolgimi leti me je k sodelovanju povabila gospa Dragica Lipovšek, takratna tajnica krajevne skupnosti, ki je vložila veliko truda, da se naša skupnost razvije, da oživi na raznih področjih. Z njo sem bila na tej prireditvi kar nekajkrat.«

Na stojnici Koper na dlani naše krajevne skupnosti ste oblečeni v nošo, ki so jo nosile naše prane ...

»Res je. Z Nevenko Schergl sva bili članici Kulturnega društva Pobegi - Čezarji, kjer so svojčas prirejali povorke z vozovi, na katerih smo prikazovali, kako so se nekoč opravljala gospodinj-ska opravila in dela na polju. Nevenka je našla staro fotografijo, poiskala je dve veliki stari rjuhi, ki so bile bolj rimene kot bele. Najina prijateljica nam je »sešila bluže po starem« in travjere (predpasnike) in fičjule (rute), prav tako iz kosov starega blaga, ki jih je izbrskala. Dolga črna krila pa sva imeli. Tako je nastala noša. Da ne pozabim povedati, z vozovi smo se predstavili tudi na prireditvi Koper na dlani. Bilo je res zelo lepo!«

Ste tudi aktivna članica športnega društva naše krajevne skupnosti. Kdaj ste se priključili društvu? Od kdaj vas navdušuje šport, natančneje balinanje?

»Ko so bila leta 2004 zaključena obnovitvena dela na balinišču, me je gospa Dragica Lipovšek vprašala, če bi ustanovila žensko ekipo. Z veseljem sem predlog sprejela. Na začetku nas ni bilo veliko, kasneje pa je ekipa postala kar številčna. Veliko nam je pomagal dolgoletni član športnega društva Božo Mezgec. Bil je naš mentor, z nami je a balinišču preživel veliko svojega prostega časa.«

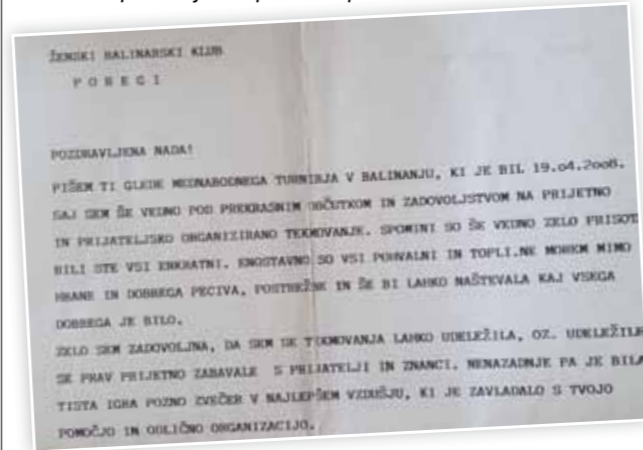

Bili ste že na številnih tekmovanjih, društvo je doseglo tudi lepe rezultate ...

»Res je. Lahko se pohvalimo s kar nekaj pokali in medaljami. Tekmovale smo od Kopra do Maribora, bile v hrvaški Istri in tudi v sosednji Italiji. Ampak, veste kaj vam bom rekla, balinanje ni samo tekmovanje, je druženje, spoznavanje drugih krajev, dobrih in prijaznih ljudi. Še najlepše je, ko se po tekmovanju družimo, nekaj pojemo, popijemo in zapojemo. Vzdušje je vedno enkratno, prelepo!«

Organizirali ste tudi tekmovanja? Na katerega, ki ste ga organizirali v naši krajevni skupnosti, ste najbolj ponosni?

»Organizirali smo kar nekaj turnirjev in sem ponosna na vse, ker smo jih vedno odlično organizirali in dobili veliko pohval. V dokaz vam posređujem to pohvalno pismo.«

Se mladi vaščani zanimajo za dejavnosti športnega društva, ki ima med drugim zelo lepo balinišče in na sploh prostore?

»Na žalost ne. Vabili smo in vabimo naše starejše krajanje in tudi tiste, ki so se na novo preselili v Pobege, naj se nam pridružijo na balinišču. Zaman. Na žalost. Res ne vem in včasih tudi ne razumem, kam je naša družba zabredla. Moram vam povedati, da smo pred 15 leti imeli skupinico otrok. Vadili smo z njimi, jim približali balinanje in bilo je zelo prijetno. Ko so se spopadli s puberteto, jim balinanje ni bilo več zanimivo. Menim, da starejši vaščani verjetno raje sedijo pred televizijski-mi ekrani, mlajše pa je moderna tehnologija povsem osvojila. Vsem je moderna tehnologija veliko dala, vendar še več vzela! Kaj je lepše kot druženje (brez mobilnega telefona), socializir-anje, smeh! A vam lahko povem, kaj mi je nek mladi sovaščan rekel: »Vi živite v nekih drugih nerazumljivih časih!« Starejši pa: »Ma kaj njimate kaj delat duma, da balinate!«

Majda Santin

Odkril je Tinkaro Kovač, sodeloval z Markom Brecljem, Massimom Savićem ... Zdaj je čas za 20-letnico Robert Vatovec Big Banda!

Robert Vatovec

Pobežan Robert Vatovec je glasbenik, ki je sodeloval v številnih glasbenih skupinah in je danes vodja in klavirist Robert Vatovec Big Banda, glasbene formacije, ki deluje že od leta 2003. Zasedba izvaja širok repertoar, ki sega od jazza preko rocka, popa do fusiona in avtorske glasbe. Robert je kljub bogati glasbeni poti zelo skromen in, ko sem ga prosila za klepet, me je malce čudno pogledal, kot da bi dejal: »Zakaj prav mene?« Sicer pa Roberta, kot vsakega Pobežana srečamo pred trgovino, pošto v družbi svojega ali bratovega ptička, kjer vedno nasmejan prijazno pozdravi ali odzdravi. Nerad govori o sebi, ampak nekaj malega je v pogovoru vendarle razkril.

Robert, kdaj si se srečal z glasbenimi notami? Si izobražen na tem področju?

»Od kar pomnim, mi je glasba blizu, saj je pri nas doma ni nikoli zmanjkalo. Moj oče Fabio Vatovec je od vedno želel delati na tem področju, ampak nono Lazar mu ni dovolil, da bi tratil čas za muziko, ker je bilo treba delati na polju. Družina je imela kar nekaj njiv in oče se jim je moral posvetiti. Tudi učitelj Milošević, ki je spoznal očetovo nadarjenost in posređoval pri pranonotu Lazarju, ga ni uspel prepričati, naj dovoli očetu izobraževanje v glasbeni šoli. Očetu je

uspelo, ko je odrasel, in je očetu obljubil, da bo nadaljeval z delom na njivi, čeprav se je vpisal v Glasbeno šolo v Portorožu, takrat je namreč še ni bilo v Kopru. Povedal mi je, da se je do nje vozil s tramvajem. Tu se je spoznal z vpisemevanjem glasbenih not, s harmonijami. Naučil se je tudi igrati klavir, kitaro, saksofon, bobne, ustne orglice, ukulelo... in osnovno dirigiranje. Leta 1954 je ustanovil ansambel Veseli veter s prijatelji iz Čezarjev. To so bili Egidij Vatovec, Jordan Vatovec, Mitja Bordon, Poldo Valentič, Edi Valentič in Miran Vatovec. Veseli veter je razveseljeval kdaj na šagrah. Imeli so tudi nastope v Kopru. Kasneje je tudi podpisal kar nekaj skladb in priredb za pihalne godbe, ki jih je ustanovil in vodil. Prva je bila Pihalna godba Buzet.«

Torej ti je bila glasba položena v zibko? Si z očetom tudi sodeloval?

»Res je. Zrastel sem z glasbo. Včasih nas je mama bila kar naveličana, ker sva vsak prosti trenutek namenila glasbi. Kako je bilo včasih smešno. Oče je prijel za inštrument, jaz zapel ... ali

obratno! Leta 1992, ko je ponovno obudil ansambel Veseli veter, sem igral klaviature in bil spremljevalni vokal. Moram povedati, da sem se veliko naučil od njega. Pa tudi to, da me je že pri sedmih letih vpisal v Glasbeno šolo Koper, kjer sem se pri profesorju Vladimirju Lovcu učil klavir, teorijo pa pri profesorju Ivanu Ščeku, čeprav me je že prej veliko naučil moj oče. Ko je opazil, da mi je glasba zelo blizu in da imam dober posluš, ni okleval. Ni hotel ponoviti, kar je oče storil njemu. In za to sem mu zelo hvaležen.«

Kdaj si stopil na samostojno glasbeno pot? Kdaj si ugotovil, da bo glasba »tvoja služba«?

»V Gimnaziji Koper sem ustanovil ansambel Otroci. Pisalo se je leto 1979. Igrali smo progresivni rock, komade Premiate Fornerie Marconi. Nabral sem si veliko izkušenj, lahko bi rekli, da je to bila moja odskočna deska, moja odločitev, da sem na pravi poti. Ko smo se leta 1982 razšli, me je Marko Breclj povabil v skupino Marjanov čudni zajec. Marko je takrat zaključil sodelovanje z Buldožerjem. Posneli smo tudi glasbeni album Svinjam diamante, kjer sem uglasbil sedem njegov besedil. Veliko smo nastopali po republikah bivše skupne domovine. Z njim sem preživel pestra leta, natančneje pet let.«

Fabio Vatovec

Fabio Vatovec dirigira, 1992

In nato...

»Hmmm ... A, ja! Pridružil sem se ansamblu Karamela. Z njimi sem igral v obdobju, ko so na koncertih spremljali Josipo Lisac in Massima Savića. Tudi v tem obdobju sem se marsikaj naučil in nato leta 1989 z Borisom Furlanom ustanovil Hišni band, ki je deloval v sklopu Mladinskega kluba v Kopru. V ansambel sem vključil pihala po vzoru ameriškega glasbenega velikana Franka Zappe, zelo priljubljenega v tistem obdobju. V nekem obdobju smo bili tudi spremljevalni band Vlada Kreslina in hrvaškega kantavtorja

Draga Mlinarca, Draga Misleja Mefa, ki se je podajal v glasbene vode, in Ivana Volariča – Fea, prijatelj in sodelavca Marka Breclja. Tu sem že začel pisati priredbe komadov, ki smo jih igrali, in ne smem pozabiti, da se je v tem bendu tudi kalil danes izvrsten kitarist Zdenko Cotič - Coto. S Hišnim bendom smo res prepotovali Slovenijo po dolgem in počez. To sta bili res dve intenzivni leti.«

Brala sem, da si ustanovil tudi ansambel z žal nedavno preminulim Massimom Savićem...

»Res je. Ko smo se fantje Hišnega benda razšli, leta 1992, in se je Massimo preselil v Koper, ker je na Hrvaškem divjala vojna. Tu je preživel dve leti in tu se mu je rodila hčerka. Spoprijateljili smo se in ustanovili ansambel Massimo Elements, v katerem sta sodelovala tudi Zdenko Cotič - Coto in Marjan Ogrin.«

Medtem ko si krmaril v vseh teh ansamblih, si doma uredil svoj studio in odkril kar nekaj izrednih izvajalk, med ostalimi tudi Tinkaro Kovač...

»Tako je. Tinkarina mama me je poskala. Sodelovala sva tri leta in dvakrat nastopila na festivalu MMS mladi. Leta 1992 je tudi z mojim ansamblom prepevala na Čežaranski fješti. Sicer pa sem odkril Evo Brajkovič. Produciral sem njeno zgoščenko Ničesar ne lajša. Pripeljal sem pred mikrofonom tudi Tadejo Fatur, Branko Babič in Vivjano Babič Martucci.«

Z Vivjano Babič Martucci oziroma Vivjano sta posnela zgoščenko in tudi nastopila na festivalu Melodije morja in sonca leta 2017

»Popevka Addio amore mio je nastala tudi s pomočjo Saša Fajona in Vlada Jeremiča. Vivjana jo je dobro zapela, sicer je ona res dobra pevkica. Zanimiv projekt, ki sem ga ustvaril, je bila tudi zgoščenko Vipsiderji. To je skupina 23 ljudi različnih starosti, poklicev in izobrazb. Posnel

Robert Vatovec Big Band

sem jih brez sleherne izkušnje v petju z mikrofonom ali v živo z ansamblom. V tej očitni raznolikosti vpletenih pa je vsem skupna ljubezen do glasbe in petja. Na cedehu je 23 pesmi iz domače in tuje glasbene zakladnice. V tem projektu gre za pristno prijateljsko in

duhovito zблиževanje ljudi različnih starosti, izobrazb. Najsi je bil to projekt iz dolgega ali ljubezni, mi smo se nekaj let neizmerno zabavali! Med ostalimi so v skupini bili Dorijan Maršič, Rudi Pahor, Rajko Tedeško, Janko Tedeško, Roberto Battelli, Lucijan Vatovec, Zdenka Guralj, Ilona Dolenc ... Takšna srečanja so običajno zelo pestra in zelo zabavna, res zanimiv projekt.«

Kako da si se odločil, da boš leta 2003 ustanovil Robert Vatovec Big Band?

»Torej: oče je vodil v tem obdobju pihalni orkester Buzet in tudi Big Band Buzet. V tem big bandu je bilo kar nekaj glasbenikov iz Kopra in okolice. Ko se je oče upokojil, sem tako sklenil skupaj z njimi ustanoviti Robert Vatovec Big Band.«

Pri Big Bandu nisi samo dirigent, klavirist...

»Ne, sem tudi aranžer, avtor, manager ... pač ne deklica, ampak fant za vse. Letos praznujemo 20. obletnico ustanovitve in za nami so številni koncerti, več kot 70 jih je bilo. Zelo rad bi priredil jubilejni koncert v Pobegih. To si res želim. Če mi bo uspelo, pa bomo še videli.«

Kot glasbenik sodeluješ tudi z Gledališčem Koper?

Tinkara Kovač na Čežaranski fješti, 1992

»Res je. Igram glasbene kulise pri raznih predstavah, kot so na primer Krčmarica Mirandolina, Ježeva hišica in druge.«

Kaj pa počneš v tem obdobju?

»Poleg vaj z big bendom in udeleževanja v gledališču poučujem kitaro, klavir in bobne. Lahko bi dejal, da ponovno odkrivam izredne talente. Ti mladi glasbeniki mi res dajejo nove energije. Ponosen sem, da so pri meni začeli svojo glasbeno pot Lean Kozlar Luigi, bobnar Damjan Paljk, pevka oziroma raperka Masayah, ki ni samo pevkica, ampak tudi pesnica in sploh v tem zadnjem obdobju je iz dneva v dan bolj priljubljena. Res sem srečen zanjo.«

Masayah?

»To je dekle po imenu Mia Puhar Rodin iz Ankarana. Prvi nastop je imela z menoj pri 16 letih! Zakaj Masayah? Tako mi je odgovorila: - Že kot majhna punčka sem oboževala afriško pleme Masaji, sicer pa Mia je ime, ki svetu pove, kdo sem, Masayah pa ime, ki svetu pove, kaj sem. Masayah je del Mie in Mia del Masaye, karakterja gresta z roko v roko. Masayah je del mene, ki odgovarja, Mia pa del mene, ki informacijo sprejme. Brez katerekoli ne bi bila jaz-jaz. - Enkratna umetnica. O njej bomo še veliko slišali.«

Majda Santin

Sonja Bordon

Posebno priznanje Območnega združenja Rdečega križa Koper

Čestitamo naši krajanki **Sonji Bordon**, predsednici Krajevne organizacije Rdečega križa Pobegi-Čežarji, za prejeto posebno priznanje Območnega združenja Rdečega križa Koper, za dolgoletno delo, dosežene rezultate in uspehe v okviru RK, za zasluge in uspehe pri uresničevanju programov za utrjevanje in krepitev spoštovanja temeljnih načel ter razvijanju humanih odnosov med ljudmi.

Posebni trenutki v vrtcu Zajček - Pobegi

V vrtcu Zajček Pobegi smo zelo zadovoljni, da je konec obdobja, v katerem se nismo smeli družiti z ostalimi skupinami in otroki v vrtcu. Letos smo si zato privoščili veliko skupnega druženja in zabave. Ugotovili smo, da smo to zelo pogrešali in letos še toliko bolj uživali. Vzgojiteljice smo se dogovorile in izvedle projekt *Otroci otrokom*.

- Dvakrat smo se vse skupine vrtca zbrale v telovadnici in vsaka skupina je nekaj pripravila za ostale otroke. Nekateri so zapeli, drugi zaigrali, tretji zaplesali ... Vse smo si z veseljem ogledali in vsaka skupina je pokazala, kaj zna na svoj unikaten način.
- Pri praznovanju pomladi se nam je pridružil tudi **Gabrijel Krizman** in nam zaigral na harmoniko in orglice, zraven pa še zapel. Ob lepih melodijah smo se mu hitro pri petju priključili prav vsi. Uživali smo v skupnih trenutkih in se imeli neizmerno lepo.
- Praznovali smo tudi pust in preganjali zimo ... Vsi smo se našemili, zapeli, zaigrali ter zaplesali v pustni povorki po vasi. Sledilo je rajanje na vrtčevski ploščadi.
- Praznovali smo 14. rojstni dan Zajčka. V ta namen je vzgojno osebje pripravilo glasbeno pravljico Grad gradič, ki smo jo otrokom zaigrale v telovadnici. Sledila je zabava in ples ter veselo rajanje ob glasbi. Tudi baloni niso manjkali!

- Izvedli smo tudi Zajčkov tek, kjer se je vsaka skupina dokazala in pretekla zajčkovo pot. Spremljali smo tek in trud vsake skupine in pri tem močno in glasno navijali ter jih spodbujali. Tek smo zaključili s himno Zajčka, vrtca Pobegi.
- Spet smo lahko imeli srečanja družin. Priredili smo delavnice, pohode za starše in stare starše, igre brez meja, najstarejši dve skupini pa sta preživeli tudi noč v vrtcu. Mislimo, da bo otrokom to ostalo v prav posebnem spominu na vrtec.
- Agraria Koper nam je podarila sadike zelenjave in rože. Naredili smo si pravi vrtiček in zanj bomo skrbeli vse leto.
- Sodelovali smo z gasilci, krajevno skupnostjo,...

Veliko smo se družili, ob tem uživali in poskusili nadoknaditi zadnji dve leti. Za nas je zelo pomembno, da se vsi otroci in njihovi starši počutijo pomembni in sprejeti v našem vrtcu.

Vzgojiteljica Nataša Makuc Bordon

Čežaranska fješta 1992 na fotografijah

Ko smo se znali še družiti in se zabavati s prijatelji in znanci. Lepi časi!

Fotografije: Robert Vatovec

Mario Skublić

V knjigi »Vas, ki je več ni« sem napisal zgodbe o ljudeh, ki so del mojih otroških spominov. S knjigo sem želel postaviti večeren spomenik Pobežanom, ki so s svojstveno življenjsko filozofijo, ironijo in humorjem živeli svobodno in lažje premagovali svoje stiske in težave.

Danes bom predstavil nekaj spominov na Mariota, poznega pod vzdevkom Skublić.

Med vojno in nekaj let po njej smo živeli v Društvu. Preko ceste je bila naša prva soseda družina, ki smo jo poznali po vzdevku Skublić. V tistih časih smo se v vasi poznali vsi. Vsaka družina ali posameznik je poleg imena in priimka imel še vzdevek, ki je služil kot natančnejša identifikacija prilagojena lastnostim osebe, poklicu ali kraju, od koder je oseba prišla.

V pogovornem jeziku je beseda »skublić« pomenila mizarско orodje, ki so ga mizarji uporabljali za oblanje desk. Ni mi poznano, ali je družina vzdevek dobila, ker je bil kdo od prednikov mizar. Tisti, ki sem jih sam poznal, so opravljali druge poklice. Mizar ni bil nihče.

K družini Skublić sem zahajal vsak dan. Ker Društvo ni imelo svojega vrta, me je mati pogosto pošiljala k njim po zelenjavo in druge začimbe. Najpogosteje po peteršilj.

Spominjam se, da so v družini, poleg staršev, živeli še sestra Marta in Rožalja ter štirje bratje. Najstarejši med brati je bil Mario, mlajši so bili Angelo, Tojo in najmlajši Zajo, ki mi je v zimskem času vedno grel prezeble roke.

Mario je bil drobne postave. Vesele narave in vedno pripravljen, da se pošali na svoj in tuj račun. Na njemu svojstven način je rad pripovedoval šale. Na začetku vsake pripovedi se je začel smejati. Njegov smeh je spravljal poslušalce v smeh, še preden je šalo končal.

Težko bi definiral poklic, ki ga je Mario opravljal. Za tiste poveljne čase je bil na vasi nepogrešljiv »majster«, ki je znal popraviti vsa kmečka orodja, gospodinjske pripomočke, kolesa, enostavnejše stroje in električne aparate.

Njegova delavnica, ki je bila prizidana k hiši, se je zdela nam otrokom pravi laboratorij. Na relativno majhnem prostoru so bili natrpani orodje, delovni pult in druga oprema, ki je verjetno ni pogosto rabil, ustvarjala pa je vtis nepogrešljive prisotnosti in pomembnosti.

Mario je bil znan tudi po svoji bistrumnosti in anekdotah.

Nekega dne mu je sosedja Roža prinesla na popravilo zalivalnik, po domače »žlafadur«, ki je puščal. Mario je »strokovno« pregledal »okvaro« in »žlafadur« za silo usposobil. Ker je po nekaj dneh voda ponovno uhajala, je Roža prinesla zalivalnik ponovno do Mariota in mu potožila: »Mario, ta žlafadur nast pušča«. Mario jo je resno pogledal in rekel: »Ma ja nisi dala nutre kešno uedo? Jes, sen ti ga popravo, ki sen vjervo, da bueš nutre sadila ruezje in nje dajala uedo«.

Podobno se je dogodilo tudi Tonci, ki je prinesla v popravilo večje rešeto, ki je služilo za čiščenje fižola, graha in drugih stročnic. Ker ni imela denarja, je rešeto odnesla brez plačila s obljubo, da bo dolg poravnala kasneje. Čas je mineval in rešeto je bilo naslednje leto spet potrebno popravila. Odnese ga je do Mariota in potožila: »... da se je rešeto nast razbilo«. Mario je pogledal odprtino in ob misli, da mu je Tonca dolžna plačilo še od prejšnjega leta, pripomnil: »Tu rešeto ni razbito, je samo lačno šje od lane«.

Svoj največji podvig in inovacijski uspeh pa je Mario dosegel s konstrukcijo avtomobila, ki ga je po svoji zamisli ustvarjal pred delavnico.

Nekje je dobil ali kupil motor. Vse ostalo pa je bil plod njegovega dela, znanja, inovacij in vztrajnega dela. Vaščani in še posebej mi otroci smo z veliko radovednostjo spremljali napredek na tem projektu, ki je dobival oblike pravega športnega avtomobila.

Ko je bil avto končan, so sledile preizkušnje motorja in ostalih mehanskih delov na dvorišču. Končno je napočil tudi težko pričakovan dan, ko je bila najavljena prva preizkušnja na cesti. Za nas Pobežane je bil to pomemben dogodek, ki bi ga danes lahko primerjali s sodobnimi preizkušnjami novih modelov formule ena.

Poizkusna vožnja naj bi se opravila na relaciji od Pobe- gov do Bertokov in nazaj. Večji del preizkušnje delovanja vozila pa je bil planiran na odseku od cerkvice v Pradah po stari cesti proti Lazaretu in nazaj. Ta del ceste je bil primeren, ker je imel veliko zavojev, spustov in vzponov.

Po uspelem štartu je vožnja potekala po planu. Ko se je cesta ob vinogradih »od Nobila« začela spuščati, so na enem od ovinkov popustile zavore in Mario je s svojim avtomobilom zapeljal v graben ob cesti. Na srečo je bil tisti del potoka močno zaraščen z robido in drugim drevjem, tako da sta Mario in avto pristala v zraku med vejevjem, nepoškodovana.

V vasi se je še dolgo govorilo o Mariotovem avtomobilu, poizkusnem testiranju, pristanku med vejami in robido in predvsem o reševanju, za katerega je bila potrebna pomoč vprežne živine.

Mario je bil zagotovo poseben, ki je imel svojstveno filozofijo, ironijo in humor. Živel je pošteno in svobodno in je na ta način reševal svoje in probleme vaščanov, ki so v tistih letih rabili njegovo pomoč.

Napisal po spominu dr. Livio Jakomin

Spoštovana Majda,

Tekst dr. Jakomina je res simpatično napisan. Rad bi pomagal pri razvo- zlanju male omenjene skrivnosti, od kod mojemu očetu vzdevek Skublíč. Podedoval ga je namreč kot najstarejši sin od mojega nonota Lazarja Bertoka - Skublíča. Njega se je ta vzdevek oprijel zaradi znanega in neredko sarkastične- ga humorja tedanjih Pobežanov, ko je v stiski po denarju, da preživi sebe, tri hčerke (Marto, Rožalijo in Tino) in štiri sinove (mojega očeta Mariota, Milana, Nazarija- Zarijota in Angela Bertoka), lepega dne poleg motike, poprijel še za brivske škarje. Ko je z njimi prvič ostri- gel prvega Pobežana, je tega njegova Pobežanska družčina povprašala, kdo da ga je oskublal, in, evo, moj nono je postal Skublíč, nato pa si je še moj oče prislužil ta razpoznavni vzdevek.

Martin Bertok

Slika je nastala v ateljeju Foto Pizzarello, takrat edinemu fotografu v Kopru

Že od malih nog sem si na obisku pranone **Elde Bertok**, poročene **Jakomin**, z velikimi očmi, polnimi občudovanja ogledovala sliko izobe- šeno na steni zasenčenega hodnika. Na sliki je bila prav ona kot mlado deklo v čudoviti obleki. Ne malo krat sem jo spraševala, naj mi pripove- duje o dogodku, zaradi katerega je obleka nastala, tako lepa, z vezanimi kristalčki in bleščicami.

Slika je nastala okoli leta 1943, ko je bila pranona stara 17 let. Tedaj se je na vasi letno odvijala prireditve, imenovana veljon. Veljon je bil namenjen plesnemu tekmovanju, na katerem so udeleženi zaplesali ob melodijah godbe pod vodstvom **Karla Valentiča**, moj pra pranono **Kristjan Bertok** pa je v godbi igral prvo trobento (nekaj mesecev za tem je šel v partizane na Dolenjsko). Dogodek se je odvijal za Društvom - Narodnim domom v Pobegih, kjer je včasih obstajala manjša dvorana za splošne namene.

V tedanjem medvojnem obdobju je bilo naše območje pod Italijo in na vasi je vladala močna revščina ter posledično tudi lakota. Naši pranono- ti so si lahko privoščili samo osnovna živila, le ob redkih priložnostih kaj boljšega, pridobljenega iz Trsta oziroma ostalih italijanskih krajev. Vse trgovanje pa je potekalo na črno.

V Eldini družini je bila že njena mama **Stana Bertok** zelo hrabra,

Nekoč je bilo v Pobegih plesno tekmovanje - **Veljon**

odločna in dejavna ženska, saj je za- čela s preprodajo masla na jug Italije. Preprodajali so predvsem cukarin oziroma saharin, z vlakom uvožen iz Avstrije, ki sta ga mama Stana in sestra Argia prevzemali v Postojni. Dekleta so v najstniškem obdobju s kolesi odhajala na postajališče, kupila saharin in ga nato doma prepakirala v manjše papirnate vrečke. Zaradi prepovedi trgovanja, se je vrečke v Italijo prevažalo tako, da so jih dekleta skrivala pod dolgim krilom v najlonski nogavici, zavezani za kolena. Moja pranona se je tako opre- mljena zapeljala s kolesom do Trsta. Kolo je pustila na postaji za tramvaje, se s slednjim zapeljala do železniške postaje, sedla na vlak, nekoč imeno- van litorina, in prodajala saharin v različnih krajih, kot so Gorica, Ločnik pri Gorici, Zdravščine, pa vse do Vide- ma. V zameno za saharin se je lahko dobilo denar, predvsem pa je bilo pomembneje dobiti osnovna živila za preživetje, kot sta bela in koruzna moka, svinjina itd. Poleg saharina je brstela preprodaja še enega osnov- nega živila, in sicer soli. V glavnem skladišču Sečoveljskih solin so se nabavljale velike količine le-te, tudi po 30 kilogramov, ki so jo domačini v visečem žaklu obešenem na kolesni balanci prevažali po Furlaniji in dlje. Celoten podvig trgovanja je bil zelo zastrašujoč, saj je bilo območje pre- plavljeno z italijanskimi, nemškimi in angleškimi vojaki, kar je predvsem za dekleta predstavljalo hudo nevar- nost. Že tako naporno in utrudljivo življenje pa so jim oteževale tudi neugodne vremenske razmere, pred- vsem hude suše zaradi katerih so bile letine pridelkov zelo skromne ali pa povsem nične.

V prebijanju skozi hude čase pa so vendar obstajali tudi veseli trenutki in pričakovanju veljona, za katerega so bile potrebne ne majhne priprave. Dekleta, ki so bila skozi leto zelo težko fizično delavna, so prireditve videla kot priložnost, da se uredijo in pokažejo svojo ženstvenost. Ne- katera izmed njih so blago za obleke kupila v Trstu, oblikovanje in šivanje oblek pa so prepustila v roke prano- nini sestri Argiji, ki je veljala za zelo

sposobno in spoštovano šiviljo.

Moji pranoni je vse potrebno za obleko, vključno z blagom, pomaga- la pridobiti teta Cristina, ki je bivala v Trstu. Kot dodatek k že tako pre- čudoviti obleki je Elda v laseh nosila bišon - kronico, prepleteno z belimi vrtnicami. Zelo sem bila ganjena ob njeni izpovedi - ko je stopala s čudo- vito novo obleko vzdolž stopnišča, jo je namreč mama Stana prvič in edinič poljubila ter ji povedala, kako zelo je lepa.

Veljon se je pričel ob osmi uri zvečer in trajal vse do zore. Pranoni- ne prijateljice iz Pobegov, s katerimi so se udeleževale prireditve, so bile **Norma, Klelija, Onorata, Giocon- da, Giulia, Rozalja, Olga in Marija. Iz Čežarjev pa Šperija, Romana, Kristina in Noelija.**

Godba je igrala melodije po- znanih pesmi za različne plesne zvrsti. Njihove priredbe pa je zapisal godbeni vodja Karlo Valentič. Kot sem omenila, je bil veljon plesno tekmovanje, na katero so se prijavi- li predvsem pari, ki so tekmovali v kla- sičnih plesih oziroma ritmičnih, kot so valček, tango in fokstrot. Prav tistega večera sta moja pranona Elda in pranono Silvano tudi zmagala z naj- lepše zaplesanim valčkom (pranono- ta Silvana so nekaj mesecev kasneje odpeljali v taborišče v Nemčijo).

Pripoved moje pranone Elde me je zelo ganila, saj so bile razmere v njeni mladosti tako drugačne od današnjih, da so celo težko pred- stavljive. Močna revščina je terjala žrtvovanja, ki jih mi ne bomo nikoli izkusili in razumeli, in tudi ogromne fizične napore, kot so kolesarjenja s težkim bremenom v daljne kraje, kar je nepredstavljivo, a hkrati občudo- vanja vredno. Kljub vsem preživetim tegobam in mukam so vaščani našli razloge za veselje in srečo, prav te občutke pa je vzbujal veljon. Menim, da je teža spominjanja na dogo- dek velika, saj je sleherni pričaral občutke brezskrbnosti, ženstvenosti in vzplamtel tudi kakšno iskrico ljubezni, ki je trajala mnoga leta.

Linda Mozetič, pravnikinja Elde Bertok

Napovedujemo in vabimo na dogodke

- julij - koncert ob 120. letnici Konzumnega društva pred Narodnim domom
- julij - koncert Robert Vatovec Big Banda v okviru Folkest 2023 na igrišču v Pobegih
- avgust - šagra na igrišču v Pobegih
- september - Librisov narečni večer pod murvo pred Narodnim domom
- oktober - krajevni praznik 2. oktober - 80. obletnica »raštrelamenta«

Vabila na dogodke so objavljena

na spletni strani krajevnne skupnosti: www.pobegi-cezarji.si, na facebook strani: [kspobegicezarji](https://www.facebook.com/kspobegicezarji)
in na **oglasnih deskah** pred Narodnim domom Pobegi, na Zadrudnem domu Pobegi-Čezarji in »Kapelci« v Čezarjih

Misli za vsakršen čas

Voda in zrak, dve bistveni tekočini, od katerih je odvisno življenje, sta postala svetovni kanti smeti.

Jacques Yves Cousteau - (francoski oceanograf, raziskovalec in režiser dokumentarnih filmov)

Zemlja ne pripada nam; mi pripadamo Zemlji.

Marlee Matlin - ameriška igralka in aktivistka, ki je kot prva gluha igralka prejela oskarja, za vlogo v filmu Children of a Lesser God

Nutrije seveda niso nič krive, krivi sta človekova nemarnost in lahkomišelnost, kriva je njegova kratkovidnost in še kaj bi se našlo. Kajti naj obrnemo tako ali drugače, je človek tisti, ki s svojimi dejavnostmi odpira in tlakuje poti tujerodnim in invazivnim vrstam.

Robert Turk, naravovarstvenik

Sredstva porabljam, kot da bi imeli dva planeta, ne enega. Načrt B ne obstaja, ker planet B ne obstaja.

Ban Ki-moon - korejski diplomat in dolga leta generalni sekretar OZN

Narod, ki uniči svojo zemljo, uniči samega sebe.

Franklin D. Roosevelt - ameriški politik, predsednik ZDA, pravnik

Danes nekdo sedi v senci, ker je dolgo časa nazaj nekdo drug posadil drevo.

Warren Buffett - ameriški poslovnik in filantrop

Zemlja nudi dovolj, da zadovolji vsako človeško potrebo, ne pa človeškega pohlepa.

Mahatma Gandhi - indijski politik, odvetnik in aktivist

Narava, čas in potrpljenje so trije veliki zdravniki.

Grški pregovor

V naravi ni ničesar nekoristnega.

Michel Eyquem de Montaigne - francoski humanist, pisatelj in filozof

Žalostno je pomisliti, da narava govori in je človeški rod ne posluša.

Victor Hugo - francoski pisatelj, pesnik in dramatik

Odpadli cvet se ne vrne več na vejo.

Japonski pregovor